

5^e Jaargang - Nr 6

okt. 14.9.'50

De Schalmei

Tweemaandelijks Tijdschrift voor Orgelbeweging

Nieuwbouw

Restauratie

Jos. LONCKE, broeder & Zonen

EESEN (W.VI.)

**ZIJN ORGELS ZIJN DE
BLIJVENDE RECLAME**

ORGELS

HARMONIUMS

Gerard D'HONDT

ORGELBOUWER

HERSELT (Prov. Antw.)

**Stemmen ::: Herstellen ::: Ombouwen
Electrische ventilatoren**

**Kerk- en Salonorgels volgens electrisch,
pneumatisch en mechanisch stelsel :::**

Fa. Bern. Pels & Zoon - Lier

KERKORGELS

ELECTRISCH — PNEUMATISCH

Speciaal Electrische Sleepladen, het meest volmaakte systeem.

STEMMEN — OMBOUWEN — REPAREREN

DE SCHALMEI

TWEEMAANDELIJKS TIJDSCHRIFT VOOR ORGELBEWEGING

REDACTIE EN BEHEER :

Berten DE KEYZER
Tweebruggenstraat, 37, Gent.
Postcheckrekening: 4602.76
TEL.: 317.37
Voor Nederland: Piet VISSER
Linnæushof, 87, Amsterdam
Tel. 52341

Abonnementsvoorwaarden:

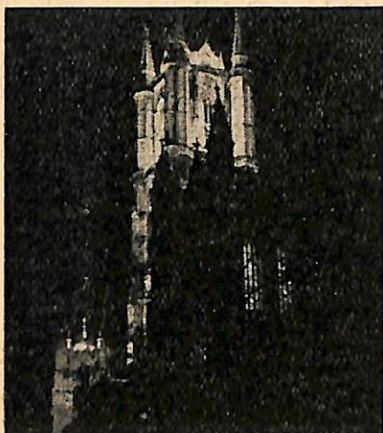
België: 100,— fr.
Nederland: fl. 7,50
Edition Heuweekemeijer
Amsterdam
Steunabonnement: 300,— fr.

uyt hou
ende trou

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER: BERTEN DE KEYZER

ALLEENVERTEGENWOORDIGER VOOR NEDERLAND: EDITION HEUWEEKEMEIJER
Tel. 530.86 Bredeweg, 21, AMSTERDAM-OOST Postgiro 335644

morendo triste... ma non troppo !

Hoewel ons van meerdere interessante zijde op de meest dringende wijze voorgehouden werd, het mooie werk van « De Schalmey » niet, en nimmer stop te zetten, kunnen wijzelf daarop niet ingaan, en melden wij met dit nummer, het afscheid. Het is meteen het slot van een vijfjarig labeur waarmede wij niemand gestraft wensen. Sommigen hebben ons wel met grote ijver in het uitgeven van dit tijdschrift aangespoord, doch schonken er nadien materiële noch morele steun aan, integendeel. Het was voor ons geen desillusie, want wij hadden ons aan niets anders verwacht.

Wij hebben bij dage en nachte gezwoegd om in stijgende lijn, een steun — daadwerkelijk — te zijn voor de orgelbeweging. Niemand heeft ons enige financiële steun gestuurd, en wij hebben er ook nimmer om gevraagd. Doch eerlijk werk wordt niet door iedereen naar waarde geschat: men benijdt het of vreest het. Toch stonden achter ons, onder de 833 abonneuten, die wij aanwerven, een grote schare vrienden, die van hun tijdschrift hielden, en er een groot vertrouwen in stelden.

Ondanks alles, kunnen wij terugblikken op een waardevol lustrum. Velen leerden wij het orgel liefhebben, velen werden door ons aangespoord tot nieuwe of hernieuwde studie. Ons archiefonderzoek laat een orgelhistorisch boekdeel na dat geen orgelhistoricus ter wereld, ongestraft over het hoofd kan zien.

Wij zijn gelukkig met het werk dat wij deden. Het is niet ijdel geweest. En de grote, ware reden — men neme dit voor de goede verklaring — van ons afscheid is het gebrek aan tijd. Het Schalmey-huizeke is met enkele eenheden aangegroeid, en wij kunnen niet langer de negen-tienden van de beschikbare tijd aan een zaak weiden, hoe lief wij die ook hebben!

Het leven gaat voort. Wij maken met vreugde van dit gepast ogenblik gebruik om hen te danken die ons steeds belangloos hebben bijgestaan. Wij verlaten het strijdperk, met andere wapens keren wij terug « alst past by appetyte ». Wij kunnen er ten overvloede aan toevoegen dat « De Schalmey » geen roden duit in winst heeft geboekt, doch evenmin staan wij bij iemand in de schuld. De abonneuten die de storting deden voor het lopend jaar zullen die over enkele dagen terugontvangen. Ook zij die nog storten voor een band moeten er geen onrust om dragen.

Ten slotte zenden wij dit laatste nummer de wereld in, met de hartelijkste wensen voor de organisten, orgelcomponisten, orgelbouwers, pijpengieters en hun medewerkers, der Nederlanden, dat hun werk, hun kunst, hun leven, goed en schoon zoude zijn!

B.D.K.

Enkele Randbemerkingen nopens de Stijl van oude Orgelmuziek

16^e - 17^e en 18^e eeuw

★

Met dit stuk beoog ik geen volledig beeld van de muzikale bedrijvigheid uit Renaissance en Barok. Ik beperk mij tot enkele randbemerkingen bij de structuur van het klankbeeld, die in grote mate de periodische stijl bepaalt.

Van *ricercar*, fuga en *canzona* liet ik hier ook de bouw dus buiten bespreking; omdat zij in de eerste plaats de « horizontale » redeneringsorde belicht, doch veel minder de stijl van het gehoorsbeeld.

Ook liet ik problemen over instrumentatie als zodanig voorlopig ter zijde, om mij te beperken tot enkele aanmerkingen nopens rythme, melodie en harmonie: de bijzonderste grondbestanddelen van de periodische stijl is het voor het gehoor waarneembare klankbeeld.

★

Wanneer men de orgelcomposities van meesters der vroege Renaissance naleest — o.m. van Willaert (1490-1562) en Buus (1500-1565), — dan merkt men gauw de onderlinge afhankelijkheid tussen instrumentale en vocale composities. Dit was gewoonte in die tijd. Ook de in-

klinkt, in de instrumentale uitvoering, dan ook vrij compact.

De schrijfwijze van hun instrumentale muziek, bepaalde ook niet duidelijk het te gebruiken instrument soort. Tot laat in de Barok was er geen afdoend onderscheid tussen de schrijfwijze voor orgel en die voor een ander toetsinstrument. Dit merken wij zeer duidelijk aan de titels van o.m. volgende uitgaven: « *Composti & Tabulati per ogni sorte di stromenti da tasti* » (1595) van Andrea Gabrieli en « *Dieci Correnti per cembalo od organo* » (1657) van Michelangelo Rossi.

Alhoewel hier de imitatie wordt toegepast, verkrijgt het werk daardoor voorlopig nog geen barokke stuwkracht. De imitatie geeft voorlopig slechts melische eenheid over de stemmen; de motieven zijn, rhythmisch nog weinig op regelmatig weerkerende sterke tijden beklemtoond, zodat de beweging van hun beeld vrij zwevend, zegge neutraler blijft (cfr. voorb. 2).

Bovendien grijpen de harmonieën wel natuurlijk in mekaar van accoord tot accoord, doch een dwingende functie van elk accoord is

Girolamo Cavazzoni, Ricercar.

Intavolatura cioè ricercari..., 1542-43

(Archibald, T. Davison & Williapel. Historical Anthology of Music. 1947. No 116)

strumentale compositie vertrok van de principes der « zingbaarheid ». Het lag trouwens in de geest van die periode in de zetting te letten op de uitdrukking van het woord. De samenklank werd vocaal opgevat, doch tevens nam óók de vorm zelfs in gezongen muziek zijn voorbeeld. Ricercar en canzone waren afleidingen, respectievelijk van motet en chanson. In de meest gezaghebbende paedagogische werken van de 16^e eeuw (1) worden vooral deze vocale vormen aanbevolen. De harmonische zetting ervan

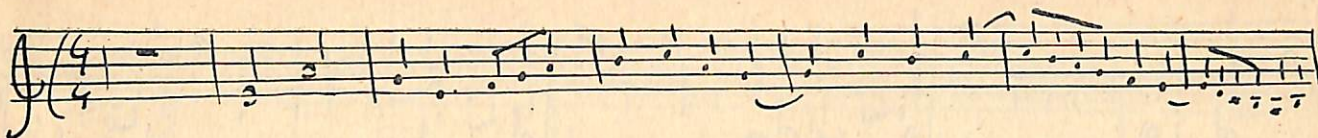
nog niet voelbaar over de zin.

Op het eerste zicht zou het veelvuldig aanwenden van coloratuur in het instrumentaal oeuvre van de 16^e eeuw van meer instrumentaal inzicht kunnen getuigen. Doch is ze niet even veelvuldig in de uitvoering van vocale muziek van toepassing? De coloratuur bleef bovendien

(1) J. Bermudo. Declaracion de instrumentos musicales. 1555.

Sacta Maria, Arte de taner Fantasia. 1565.

cfr. O. Kinkeldey. Orgel und Klavier in der Musik des 16. Jahrhunderts, Leipzig, 1910.

A. Willaert, Ricercar decimo.
(Fantasic, Ricercari, Contrapunti... 1559)
Archibald T. Davison, Hist. Anthology... No 115

aan het spel van de vocale polyphonie blijkbaar ondergeschikt. Zij had voor taak, een langere notenwaarde door een omspeling te omschrijven of een grotere toonsafstand door toonladderfragmenten of iets dergelijks aan te vullen. De oorsprong van deze coloratuur lag in de melodische gewoonten van toen. Ze bezat nog niet de stuwkracht van het passagewerk uit de late 17e eeuw, waardoor de spanning van de reeds aanwezige harmonische gang werd versterkt.

opnemen van het éne vooropgezette motief in elke partij, hetzij dit motief gold voor een onderdeel hetzij aan het hele werk ten grondslag lag.

In diezelfde periode — niet het minst bij de Nederlanders — ontstond een vrij volledige homogeniteit in en over de verscheidene stemmen. In alle stemmen wordt dezelfde rhythmische beweging opgenomen. Evenwel treft men daarin nog niet die stuwende beweging van een op regelmatige afstanden vallend sterk

Bernhard Schmid, Koraalbewerking.
(A. G. Ritter, Zur Gesch. d. Orgelspiels, Bd. II, pp. 103-4)

H. Isaac, Canzona.
(Fl. Peeters, Oud Nederl. Meester, Bd. III)

De motieven van deze 16^e eeuwse compositie vertonen naar rythme en melodie nog geen bepaalde karakteristieken die enige stuwkracht inhouden. De melodie verloopt rhythmisch vrij egaal, effen en vlak. Haar uitgestrektheid is niet groot, zodat hare beweging in de ruimte uiter-aard begrensd blijft (cfr. vb. Isaac).

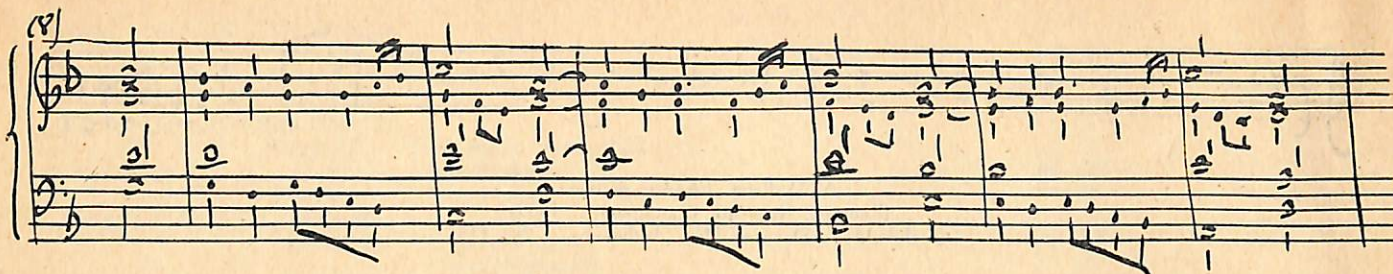
Constructief vertoont de muziek uit het einde van de 15^e eeuw (Obrecht, Ockegem e.a.) tegenover de 16^e eeuw (1) nog minder logische continuïteit in het harmonische en rhythmische proces. In de 16^e eeuw treedt bovendien een sterker constructief inzicht naar voor, in het

tijdaccent, waaruit in de Barok die doorlopende rhythmische zinsgang ontstaat. De uit den duur der noten ontstane rhythmische cellen zelf, waren in hunne beweging nog minder gekenmerkt, dan dit later in de Barok-muziek, het geval wordt.

Ook de harmonie van deze voor een groot

(1) Om zich duidelijk te oriënteren noemen wij voor de 16^e eeuw volgende namen:

Isaac, Willaert, Buus.
Ammerbach, B. Schmid, H. Buchner, A. Schlick.
G. Cavazzoni, A. De Cabezón.
A. Gabrieli, C. Merulo, G. Gabrieli e.a.

(Fl. Peeters, Oud Nederl. Meester, Bd. III)
H. Isaac, Canzona.

deel nog zuiver-polyphoon opgevatte werken, krijgt nog niet die onderlinge gebondenheid, die de Barok eigen wordt. Zij is nog niet geheel uitgebouwd op grond ener tonale affiniteit; zij bestaat uit volklinkende consonante drieklanken — wat dan weer in de Middeleeuwen niet het geval was — evenwel nog niet gevat in een kader van een doorlopende tonaliteit over de zin (Barok), berekend als zij blijft op een natuurlijke verbinding van accoord tot accoord (bv. door gemeenschappelijke noot) (vb. 8).

De harmonie die uit die zuiver polyphone schrijfwijze ontstaat, is altijd volmaakt conso-

Dit alles samen verwekt een statisch karakter dat, als stilistische eigenschap, de muziek van het ruim deel der 16^e eeuw kenmerkt. Wij zullen dadelijk zien dat dit stijlkenmerk nog gedeeltelijk voortleeft in de eerste helft van de 17^e eeuw. Evenwel heeft aldaar het gehoorsbeeld der muziek zich reeds gewijzigd, en kan men duidelijk de richting herkennen waarheen de late 17^e eeuw ons voeren zal. De antithese tussen exponenten van twee opeenvolgende perioden sluit trouwens steeds de « vervloeiing » in zich van de ene naar de andere.

★

Cavazzoni, Fatte d'argens (Intavolatura...)
(Archibald T. Davison & Williapel, Historical Anthology... No 118)

nant, maar heeft zoals wij hoger schreven, nog niets gemeen met de functionele harmonie van later, waar elke trap der toonladder een bepaalde harmonie krijgt, die de afwikkeling helpt in de richting der tonica. De ene consonant schuift in de andere, zonder daarvoor evenwel veel dwang te laten gevoelen. De harmonie doet vrij neutraal aan. De oude toonaarden bleven nog in gebruik, waaruit enerzijds de afwezigheid volgt van gevoelige noot en anderzijds het gebruik van de plagale cadens. De eerste ontnemt de essentie van de tonale dwang; de tweede veroorzaakt een verzwakking in tonale bewijsvoering van de cadens (vb. Cavazzoni).

★

Bij componisten, geboren in de tweede helft of op het einde van de 16^e eeuw en wier activiteit dan ook valt in de eerste helft van de 17^e eeuw, zien wij de instrumentale muziek meer onafhankelijk worden van de vocale, door een intenser gebruik van het virtuose element. (Pietter Cornet, Karel Luython 1556-1620, J. P. Sweelinck 1562-1633, Titelouze 1563-1633, G. de Macque 1584-1613 e.a.)

Indien in sommige gevallen in de 17^e eeuw een verwantschap bleef bestaan tussen de instrumentale en vocale muziek dan merkt men dat vanzelfsprekend het duidelijkst in vormen die van de vocale muziek rechtstreeks afkomstig waren, bv. Ricercar, Canzona. In deze tijd

P. Sweelinck, Fantasia. Seiffert, Dl. I

ontwikkelt zich het instrumentale besef zeer opvallend. Hiervan getuigt o.m. de orgelmuziek met haar zelfstandig en picturaal spel, dat voor dit instrument werd gedacht. Bij de franse orgelist Titelouze (1563-1633) zien we, meer dan in het werk van Sweelinck, Frescobaldi en andere componisten uit de zelfde tijdspanne, de eigenheid van het orgel in reliëf gesteld door het bewuste aanwenden van registratieeffecten.

Naast de vormen, die in zekere mate verband hielden met deze van de vocale muziek (16^e

In hoofdzaak bestaat deze harmonie — zoals in de Renaissance overwegend gebruikelijk — nog uit drieklanken in grondligging. Hierdoor treft ons nog wel een naklank uit het meer statische karakter van de kunst der 16^e eeuw. Symptomen van meer bewogenheid in de harmonische gang voelen wij in het geleidelijk drukker gebruik van het sextaccoord. Septiem-accorden zijn niet zozeer intentioneel aangewend; zij ontstaan eerder als doorgangsnoot of terughouding.

Sweelinck, Fantasia (Seiffert, Dl. I, Nr 3)

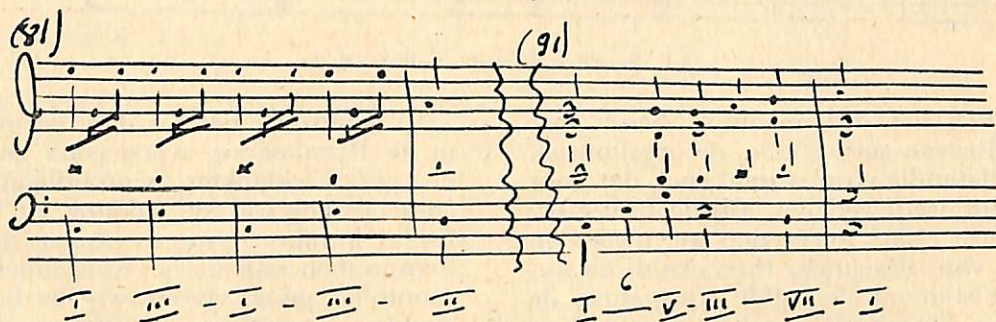
eeuw), treden thans naar de voorgrond, werken die zuiverder instrumentaal-improvisatorisch gedacht zijn; de Praeambula, Intonazioni, Toccata e.a. Het figurespel in dit genre is speels en zeer grillig in zijn rhythmisch verloop. De arabeske van dit rhapsodisch genre heeft in zich niet de sterk rhetorische periodisering van zekere barokke werken. Dit figurespel bestaat doorgaans uit elementen die elkaar afwisselen: toonladderfiguren, gebroken consonnantaccorden en trillers. Het wordt een spel van zuiver figuratieve ornamentiek die harmonisch minder gebonden lijkt en, bij gebrek aan hoogtepunten, vrij vlak aandoet.

In dit voorbeeld treft men een onderling zeer natuurlijke verhouding der accorden aan. Hier kan men zelfs spreken van een zekere harmonische spanning. Doch dit is in de vroeg Barok niet steeds het geval. De verbinding der samenklanken kende toen niet die strenge selectie van later, toen alles op een tonaliteitsbepalende cadens werd gecentraliseerd. Alleen reeds het met grote of kleine terts afwisselend gebruik van het dominantaccoord, wijst reeds zeer duidelijk op de veranderende geaardheid van hun tonaliteitsbesef (vb. Sweelinck - Fantasia).

Bevreemdend in deze accordenverbinding is nog het veelvuldig gebruik van het accoord van de 3^e graad (vb. Sweelinck - Variatie).

Sweelinck, Fantasie echo (Max Seiffert, Dl. I)

Sweelinck, Variatie « Est-ce Mars » (Max Seiffert)

De voorkomende chromatiek is ook veeleer accidenteel, hebbende geen functie in de modulatie. Ondenkbaar was de modulatie volgens onze opvatting, gezien deze muziek voor het grootste deel in de kerktoonaarden was opgevat.

Het motivisch element van de composities uit de eerste helft van de 17^e eeuw is rhythmisch nog niet zo opvallend getekend, als dit wel het geval wordt in de latere Barok. De thema's van hun fugatisch werk vertonen op het eerste

Giovanni de Macque, Consonanze stravaganti
(J. Watelet, Monumenta Mus. Belgicae. IV, p. 37)

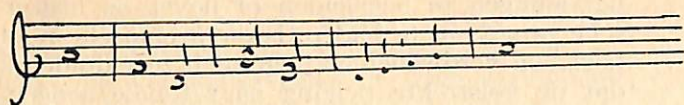
Zulke chromatiek komt in de eerste helft van de 17^e eeuw zeer veelvuldig voor. Evenwel doet zij ons als expressieve kracht wel overtuigender aan, in de gezongen madrigalen bv. van Gesualdo uit de late 16^e eeuw.

In tegenstelling met het eind van de 17^e eeuw, is de zetting ook nog homophoner gehouden. Het verband tussen de accoorden onderling blijft eerder bepaald door de gemeenschappelijke noot dan wel door de tonaliteit, die elke graad van de toonladder zijn eigen functie geeft ten overstaan van de volmaakte cadens (I-V-I).

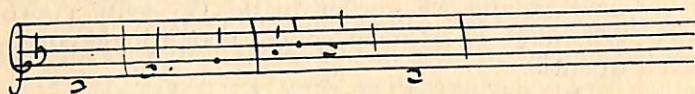
zicht een zekere gelijkmatigheid door hun lange noten, door het trage rythme en bovendien door de weinig brede melodische spanning.

Daar wij hier in de meeste gevallen voor episodische, en nog niet doorgecomponeerde vormen staan, missen we nog het effect van die volhardende vloed uit de laat-Barokke fuga, waar het één gegeven rythme, van aanvang tot cadens, met klemtonen van sterke tijd naar sterke tijd, voortwentelt zonder onderbreking.

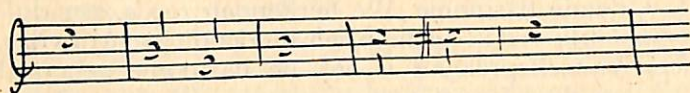
★

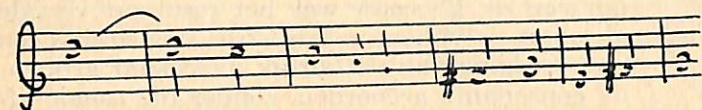
Sweelinck, Dorische Fantasia (Seiffert, DI I, Nr 2)

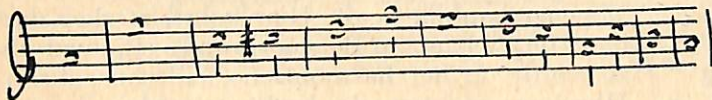
Sweelinck, Dorische Fantasia (Seiffert, DI I, Nr 3)

Sweelinck, Mixo lydische Fantasia (Seiffert, DI I, Nr 6)

Sweelinck, Mixo lydische Fantasia (Seiffert, DI I, Nr 7)

Sweelinck, Aeolische Fantasia (Seiffert, DI I, Nr 11)

Rond de helft en in de tweede helft van de 17^e eeuw worden de voor de Hoog-Barok stijl-bepalende elementen veel sterker. Voor gemakkelijke oriëntatie noemen wij enkele namen die voor de orgelcompositie van die periode representatief zijn:

J.J. Froberger	1616-1667
J.A. Reinken	1623-1722
A. Van Den Kerckhoven	1627-1673
Lambert Chaumont	1630-1712
Buxtehude	1637-1707
Pachelbel	1653-1706
Huhnau	1660-1722
Zachow	1663-172? e.a.

Met de muziek uit deze — méér dan uit de voorgaande — tijdspanne is de gewone toehoorder meer vertrouwd. Hij kan ze over het algemeen ook gemakkelijker waarderen. Het bevreemdende der oude kerktoonaarden maakt plaats voor de modernere klassieke tonaliteit van majeur en mineur. Deze nieuwe tonale hoorwijze is absoluut vormbepalend voor de zin der melodiek en de daarmee gepaard gaande harmonische ondergrond, die er een geworden is van tonaal-logische accoordenverhoudingen.

Aangaande de cadensen, was er in de Renaissance en in de vroeg Barok (Sweelinck, Cornet, Frescobaldi) reeds een streven merkbaar naar meer oorzakelijkheid. Toch was men nog niet

Pieter Cornet, Fantasia 8vi toni.
(Verhoging van de 4^e graad voor slotaccoord)

gesloten voor bepaalde conventies, die, voor ons gehoor althans, weinig causaliteit laten voelen.

Zo ziet men enerzijds bij Sweelinck en anderzijds bij Buxtehude, duidelijk een bepaalde divergentie in de tonale opvatting. Deze twee verschillende stijlmomenten kunnen wij best illustreren aan de hand van sommige orgelwerken van Sweelinck enerzijds en uit de « Livre d'Orgue » (1695) van Lambert Chaumont anderzijds. Deze korte stukjes van Chaumont werden door hem gerangschikt naar de 8 kerktoonaarden. (1) In de vroeg-Barok zien wij bv. in de lydische en ionische toonaard de 7^e graad wel eens verlaagd, waardoor elke analogie met de grote-terts-toonaard verloren gaat; dan weer wordt de 4^e graad van de myxolidische verhoogd, wat evenzeer voor ons tonaal gevoel bevreemdend klinkt.

Daartegenover kent Chaumont slechts de grote en kleine terts toonladder voor de 8 modi. De eerste drie zijn mineur-, de vier laatste zijn majeuretoonladders. De 4^e modus is voor ons gevoel de toon van a kleine terts met slotaccord op de 5^e graad. Op het gehoor zelf kan men hier de kerktoonaarden niet meer vermoeden, alleen de armatuur aan de sleutel kan nog een visuele aanduiding zijn. Zelfs uit zulk werk, dat practisch enkel diende om de liturgische

handelingen te begeleiden of liever de liturgische zangen in te leiden, is die archaische noot helemaal verdwenen en men voelt zeer duidelijk dat de volstrekte neiging naar tonale concentratie een feit is geworden.

De harmonie zelf krijgt meer bewogenheid naar gelang we verder in de 17^e eeuw voortschrijden. Er is meer gevoel voor tonale consequentie.

De chromatiek verliest haar betekenis als zuiver melodische alteratie en wordt een spanningselement in de tonaal-affirmatiever wordende harmonie. We herkennen reeds zeer duidelijk een harmonisch-bindende schrijfwijze. Vanzelfsprekend is ook de harmonie gebouwd op deze functionele harmonie, die drie eeuwen onze westerse muziek zal beheersen.

In de 16^e en in zekere mate ook nog in het begin van de 17^e eeuw was het resultaat van de absoluut-polyphone schrijfwijze, nog slechts een opeenvolging van natuurlijk in mekaar grijpende consonante accoorden, zonder die tonale affiniteit, die in de loop van de 17^e eeuw de muziek geleidelijk een gebonden en daardoor bewogener aanblik geeft. Hier komt, sterker dan ooit, de cadens op de voorgrond, gebouwd als ze wordt op het harmonische leidtoonsysteem. Hierdoor raakten de kerktoonaarden in onbruik. Het subsemitonium — reeds in de 16e eeuw in voege — komt nu pas in reliëf. Onderstaande voorbeelden tonen duidelijk die sterke centralisatie rond de tonaliteitsbepalende cadens.

(1) Monumenta Leodiensium Musicorum. Serie A. Vol. I.
Livre d'orgue (1695) de Lambert Chaumont présenté en notation moderne avec notices explicatives par Charles Hens et Roger Bragard, Liège, 1939, fol., VIII-90 pp.

Handwritten musical notation for D. Buxtehude's Chacone (c. k/-t.). The notation is on a grand staff with two staves. The key signature has one flat (B-flat). The time signature is 3/4. The piece consists of several measures of music, including a cadence. Below the staff, there is a sequence of Roman numerals: I — 6/iv (2/1) V — I — 7/II — 7/v — I.

D. Buxtehude

*Chacone
(c. k/-t.)*

Handwritten musical notation for D. Buxtehude's Chacone. The notation is on a grand staff with two staves. The key signature has one flat (B-flat). The time signature is 3/4. The piece consists of several measures of music, including a cadence. Below the staff, there is a sequence of Roman numerals: I — (2/iv) (2/v) VII — III — VI — 6 — V — I.

*D. Buxtehude
Chacone*

De vervloeiing van accoord naar accoord wordt dwingender, door middel van doorgangsnoten en voorhoudingen. In deze vervloeiing schuilt een dissonant karakter, waarvan de spannende beklemtoning geleidelijk meer en meer naar de sterke tijden verschuift en hierdoor het ritme der onafgebroken beklemtoning dwingender maakt. Dit dissonante element geeft het geheel een meer gebiedende gang en verhoogt de spankracht (cfr. voorgaand voorbeeld).

Ook de breed uitweidende modulatorische beweging met haar centrifugaal karakter treffen we pas later. De Chacone in c kleine terts van Buxtehude kent in haar verloop practisch geen enkele modulatie; de tonale eenheid is er haast obsederend.

Het motivisch materiaal uit deze tijdspanne, vergeleken met dat van Sweelinck's tijd, kenmerkt zich bijzonder door een sterkere beklemtoning ener rhythmische individualisatie. Het motief is thans een actief element in de rhythmische

D. Buxtehude, Passacaglia (d-kl.-t.)

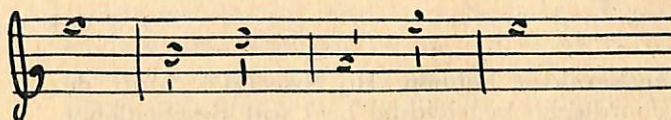

L. Chaumont, Pièces d'orgue... pp. 46-47.

Het spel der polyphonie, meermalen in dialogvormen en dus vrij doorzichtig gesteld, wordt vanzelfsprekend door de rhythmische gang van het geheel aangedaan. Aan de basis van deze contrapuntiek ligt het accoord en de dialoogerende motieven zelf en zijn als de omspeling van een der harmonienoten (vb. Buxtehude).

Grote vormen zelfs uit de late 17^e eeuw zijn van opvatting nog episodisch. Het oneindige voortspinnen, het doorlopend bewegen over zeer grote en gesloten ruimten, wordt eerst in de Hoog-Barok (Bach) algemeen.

mische gang van canonische vormen. De regelmatige gang der beklemtoningen op de sterke tijd is hier reeds voelbaar (vb. Chaumont).

Sweelinck, Fantasia Ricercare.

Ook de melodische profilering krijgt een veel breder contour.

Buxtehude, Praeludium Fuga

Buxtehude, Praeludium Fuga

Sweelinck, Toccata

Buxtehude, Toccata

Het passagewerk van vormen, als bv. de toccata, wordt spannender, gevat als het is in de greep van het accoord. Het dissonante element dat ook hier, als in de gesloten harmonie naar voor treedt, geeft tevens het passagewerk een sterkere spanning, in tegenstelling met de nog harmonisch-ongebundene, louter figuratieve ornamentiek uit Sweelinck's tijd. Op het einde van de 17^e eeuw worden deze rhapsodische momenten geschraagd door een harmonie die, zelf tonaal reeds meer gebonden, een sterker bewe-

over de ganse redenering, volhardend in een gelijkvormig rythme tot het eind toe, zonder de eenmaal ingezette beweging door rusten te onderbreken. In de Hoogbarok is de fugavorm ook langer uitgesponnen; het episodische van Buxtehude's fuga is hier geheel verdwenen.

De motieven hebben meer een individueel rhythmisch karakter. Onderling vertonen zij een grotere verscheidenheid, precies omdat zij rhythmisch en melodisch geïndividualiseerd zijn (vb. Bach).

J. S. Bach, Fuga g. kl.-t.

gingskarakter hebben. Bij Sweelinck blijft de accoordische begeleiding heel wat bescheidener en laat de figuratie dus neutraler.

★

Thans betreden wij de periode die beheerst wordt door figuren als Bach, Telemann, Couperin, Purcell e.a. Allen behoren tot de generatie, die in het laatste kwartaal van de 17^e eeuw geboren werd en waarvan de activiteit zich in de eerste helft van de 18^e eeuw ontplooit.

De muziekgeschiedenis noemt deze periode : de Hoogbarok. Bij deze componisten ligt het dynamische bewegingsprincipe inhaerent besloten in alle bestanddelen van de muzikale bouw : in melodie, harmonie en rythme. De muziek wordt onophoudelijk en onstuitbaar van beweging. Best toont dit de fuga — de ideale barokvorm — waar de inzet onafgebroken voortwerkt

Alhoewel meer gekarakteriseerd bekommt het motief toch niet die in zich gesloten en haast symmetrische vorm van het sonate thema van het eind van de 18^e eeuw (vb. Mozart).

Het Bach-motief heeft iets onvoldoends, het wordt niet begrensd door een klaar middenhoogtepunt en cadens, doch gaat in zijn onbegrensdheid in de polyphone doorvoering onder. Men kan in zekere fuga's moeilijk het thema scheiden van het contrasubject. Hieruit ontstaat die blijkbaar oneindigheid in de gang der polyphone melodiëring. Alles wijst er op dat deze periode vooral op het bewogene van een gelijkmatige voorwaartsdwingende beweging was ingesteld.

In de hoogbarokke instrumentale contrapuntiek is het stretto, met zijn eng canonisch vlechten der stemmen, zeer typerend voor de bewegingswil van deze tijd. Buiten het volhar-

W. A. Mozart, Andante (uit F moll Fantasie)

den van de éne rhythmische beweging, is daar nog de suspensieve kracht van het eindaccoord, in lange orgelpunten, gebroken cadensen e.d., die de indruk der spanning van die onstuitbare beweging versterken.

laten voorgevoelen. Als concreet voorbeeld kunnen de tussendominantharmonieën gelden, die Bach bv. bij slotcadensen aanwendt. De modulatorische beweging van de muziek uit deze periode speelt een zuiver dynamische rol. Het mo-

J. S. Bach, Fuga c-gr-t.

Het voortdurend overgrijpen van kleine golvende motieven in vrije imitatiestijl, met daarbij het drukke gebruik van sequensen, versterken in deze muziek de stuwkracht. Dit dynamische element der Hoogbarok ligt tevens besloten in een glijdende, want veelal dissonerende harmonie, waarvan de elkander toeneigende accoorden de tonale slotcadens langs nabijliggende modulatorische omwegen aan het gehoor

duleren in de dialectiek van de romantische muziek kan hierbij niet worden vergeleken.

De door het rythme motivisch gekarakteriseerde melodie put hare melodische spankracht in de tonaal-accordsche harmonie. De vergelijkende harmonieën in dwingende septiemen, gebruik van appogiaturen, en dit op grond van affiniteiten tussen de accoorden onderling, versterken de spanning der melodie en dragen er

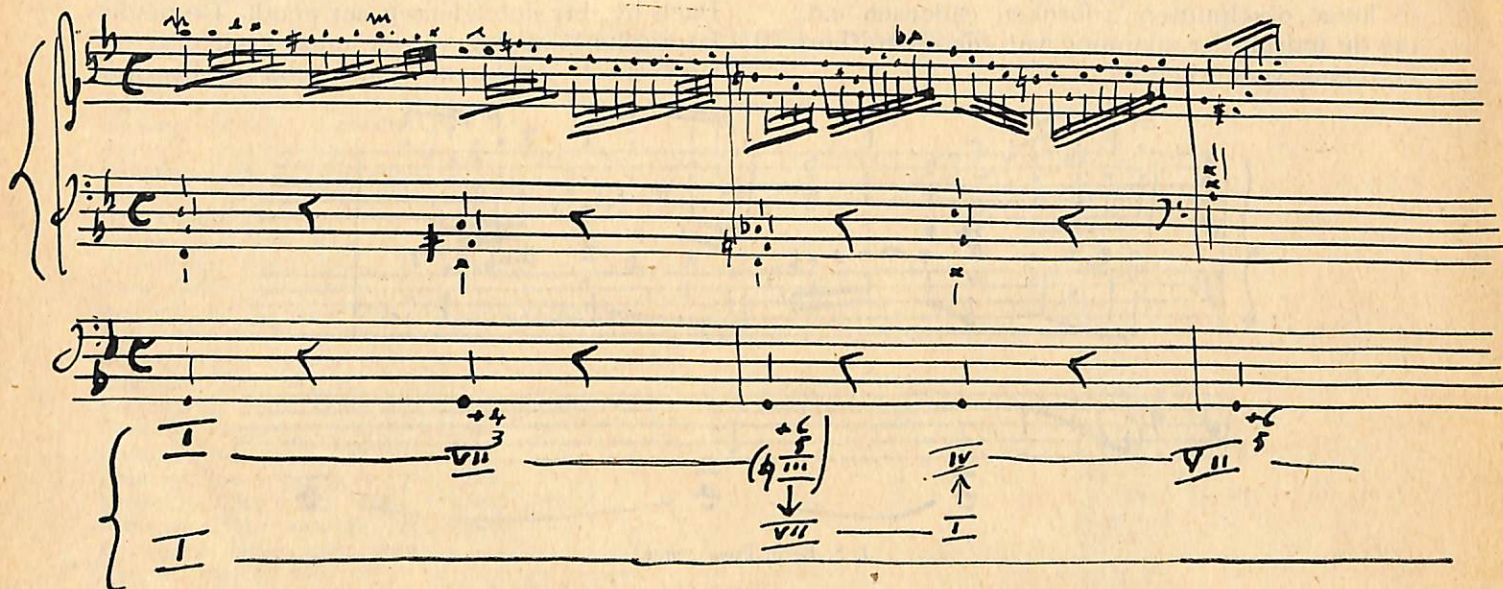

J. S. Bach, Largo (Sonate V voor orgel)

toe bij om de melodie een omslachtig karakter te geven. De melodie verraaft veelal voorkeur voor spannende toonsafstanden (verminderde septiemen) (vb. Bach - Sonate).

Ook het passagewerk heeft in de Hoogbarok minder dat zuiver virtuose decoratieve karakter, dat wij bij Buxtehude, Pachelbel e.a. aantreffen. Het is geschraagd door een harmonie, met sterkere affiniteiten, het heeft een bredere spanwijdte en krijgt meer rhetorische gestalte omdat het, in de figuratie zelf, zinnen vormt en door een phrasering motivische pretenties laat vermoeden.

Reeds in de Bachgeneratie vertonen zekere persoonlijkheden verwantschappen met het 18e eeuwse opgeklaarde muziekbeeld. Rameau in Frankrijk, Telemann in Duitsland, Lœillet en De Fesch in de Zuid-Nederlanden hebben, méér dan Bach, de bovenmelodie benadrukt. Händel is hierbij het schitterendste voorbeeld. Al zijn al die componisten wel Barok door de rhythmische, harmonische en motivische structuur, toch vertoont hun klankbeeld zeer sterke verwantschappen met de zangerigheid der 18e eeuwse. Uit meerdere tussen hen, zou men voorbeelden kunnen aanwijzen, die bepaald in

J. S. Bach, Praeludium en Fuga

Deze compacte dichtheid der harmonische zetting in de Hoogbarok contrasteert zeer bij de doenwijze van de Galante-, Expressieve- en Classicistische stijl-periodes (2e helft van de 18e eeuw), waar het gevoel voor synthetische harmonie, een thema of gedeelten ervan, op één accoord tracht te concentreren (cfr. hoger voorbeeld Mozart).

★

Met Bach, Händel en andere van diezelfde generatie, eindigt de periode die gewoonlijk Barok wordt genoemd. Gedurende Bach's leven was een nieuwe tijd geboren. Met de nieuwe generatie — rond en onmiddellijk na 1700 geboren — komen wij in een nieuwe tijd van de cultuurgeschiedenis, die zich ook in de muziek stilistisch gaat aftekenen in een stijl die van de barokke zeer verschilt: de galante- en gevoelsstijl.

het teken staan van de nieuwe denkwijze. Zo zou zelfs J.S. Bach's « Italiaans Concerto » iets van het 18^e eeuwse gevoel kunnen belichten. Zo is het ook waar dat, bij de vertegenwoordigers van de nieuwe stroming — o.m. Ph. Em. Bach e.a. — nog symptomen van de baroktraditie duidelijk aanwezig blijven in meerdere bladzijden. Dat is wellicht het sterkst het geval in orgelwerk en, o.m. in de typische barokvorm: de fuga!

Reeds bij Telemann vertoont de melodie, naast het oude motivische voortspinningskarakter, een zekere neiging tot afgesloten periodenbouw.

Vooraf werden Italië en Frankrijk toen toonaangevend. Om de hier zeer bondig besproken stijlperiode beter te situeren vermelden we slechts enkele namen: de zonen Bach, Quantz e.a. (Duitsland); G. Tartini en B. Sammartini (Italië); J. Ph. Rameau, Jean Marie Leclair,

Teleman, Fantasia (1e Dozzina No 8)

L. Cl. d'Aquin (Frankrijk); Lœillet, Fiocco, J.J. de Croes, J. Boutmy e.a. (Nederlanden).

Voor de orgelliteratuur blijkt deze tijdspanne minder vruchtbaar te zijn geweest. De clavecimbelkunst treedt naar het voorplan. De galante stijl vond in de kamermuziek een beter terrein voor de uitdrukking van meer subjectief gestemde gevoelens.

In hun muziek wordt de homophone harmonie minder compact. Het hele spel wordt zeer

De incidentloze rhythmiëk blijft bij de aanvang van deze periode wel gehandhaafd. Hetzelfde geldt voor de modulatorische bewegingen (vb. Lœillet - Giga).

Bij componisten als Fiocco en Boutmy zien wij de barokke stuwkracht plaats maken voor meer kokette speelsheid. Naarmate men het einde van de 18^e eeuw nadert — de tijd van het classicisme — zoekt de muziek het zingende « lied-karakter ». Zij wordt een met synthe-

L. Cl. d'Aquin, Noël.

doorzichtig, omdat de bovenstem meer en meer over de andere stemmen wil domineren. Het polyphone weefsel is ook heel wat dunner geworden (vb. d'Aquin - Noël).

tisch-harmonische steun gevuld harmonisch beeld, waarvan vooral het zingend contour geldt.

Het thema krijgt geleidelijk een meer in zich

J. B. Lœillet, Giga (Fl. Peeters, Oud Nederl. Meesters, Bl. I)

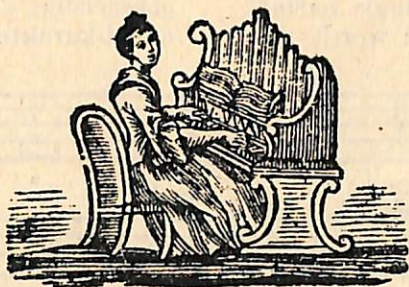
gesloten vorm, die niet meer ondergeschikt kan worden aan een volhardende « voortspinning ». De geslotenheid van de themagestalte wordt bepaald door de tonaal harmonische gang van de begeleidende stemmen, die van de hoofdtoonaard vertrekt om, na een normale cadens naar de tonaalbewijskrachtige dominant, hierheen terug te keren. Het zetbeeld gaat meer en meer van de homophonie uit.

Voor de orgelliteratuur zal deze tweede helft van de 18^e eeuw echter het begin van een arme periode betekenen. Niet dat de subjectieve gevoelsuitdrukking, die de nieuwe kunst ging nastreven, in tegenspraak was met de orgelklank. Neen, met de opkomst van de burgerij en het verdwijnen van het absolutisme verliest de kerk, evenals het hof, zijn betekenis op muzi-

kaal-artistiek gebied, waardoor ook de organist, als kerkelijk bedienaar zijn betekenis verloor.

Anderzijds was de oude orgelregistratie niet meer toereikend om de orkestrale inzichten te volgen die op dat ogenblik een revolutie gingen verwekken in de orkestrale samenstelling. Oude instrumenten geraken in onbruik, nieuwe met andere expressieve mogelijkheden komen op het voorplan. Ook het orgel zou « romantiseren ». Vandaar dat men het orgel meer van het voorplan ziet wijken, tot in de Romantiek een nieuwe « orgelklank » triumpheert, die in het orkestrale orgel der Guilmants' en der Widor's een nieuwe glanstijd ging belegen: het orkestrale orgel.

Drs Gab. VAN DEN ABEELE

INHOUDSTAFEL

DER VIJF JAARGANGEN

samengesteld door

A. DESCHREVEL

Voorbemerking: We hebben de verschillende bijdragen van dezelfde aard samengebracht; zo wordt het nasporen van een bepaald soort artikelen gemakkelijker. — Na de algemene inhoudstafel volgen de alphabetische lijsten der vermelde orgelbouwers, organisten en orgels; dit om opsporingen van geschiedkundigen aard mogelijk te maken.

GESCHIEDENIS VAN DE ORGELBOUW

P. Visser - Orgelhistorie ...	II, 15-16
P. Visser - Orgel en Archief ...	III, 48-49
B. De Keyzer - Le roi des instruments ...	I, (2), 5-8
Dr Vente - De Nederlandse orgelbouw in de 15 ^e eeuw ...	II, 8-11
Dr Vente - De invloed van de Vlaamse orgelbouw op de Franse ...	III, 6-8 / 43-45 / 56-58
Ch. van den Borren - De invloed van de Vlaamse orgelbouw op de Franse ...	III, 86
Dr Vente - Het Bach-orgel ...	V, 75-77
M. Monnikendam - Het orgel ten tijde van Franck ...	II, 75-77
P. Visser - De invloed van Cavaillé-Coll op de Hollandse orgelbouw ...	II, 30-34 / 56-58
L. Jageneau - Het orgel in de 19 ^e eeuw gezien door een orgelbouwer uit die tijd	IV, 61-62 / 89-90

ORGELBOUW-PROBLEMEN

A. Bouman - De aesthetisch-technische opbouw van de orgelklank ...	I, (6), 5-11
P. Kaeser - Hoe disponeert men een klein orgel? ...	IV, 84-85
P. Kaeser - Waarom een goed bezet pedaal? ...	IV, 113
W. Van den Born - Waarom een goed bezet pedaal? ...	V, 11
P. Visser - Leve de Tremulant... Weg met de Tremulant ...	IV, 85
E. D'Hondt - De grote vijand van het orgel ...	II, 138-139
A. Oosterhof - Het restaureren van kerkorgels ...	III, 19 / 32-33

ORGEL-REFORM

G. van Ravenzwaaij - Historisch vooruitzien ...	IV, 82-83
G. van Ravenzwaaij - Terugslag in de orgelmuziek ...	IV, 111-113
L. Jageneau - Terugslag in de orgelmuziek - Antwoord ...	V, 15-16
W. van den Born - Terugslag in de orgelmuziek - Antwoord ...	V, 32-33
P. Visser - Orgelbouw in Nederland ...	IV, 86-88 / 128-129
	V, 16-19 / 34-36 / 60-63

ELECTRONENORGEL

P. Visser - As good as ...	III, 119-120
E. Quinby - De electronische nabootsing door en door beproefd ...	IV, 47-48 / 117

ORGELBOUWERSGILDE

G. D'Hondt - Schouder aan schouder ...	II, 69-71
A. Stevens - Orgel- en Pijpenmakersgilde ...	II, 92
X. - Orgelbouwersgilde ...	III, 76

ORGELADVISEURSCHAP

B. De Keyzer - Mijn hart en mijn tale ...	V, 25 / 52
P. Kaeser - Wacht auf, ruft Uns die Stimme ...	V, 53
P. Visser - Over adviseurs en hun hobby's ...	V, 60-63

ORGELADVISEURS

T. Visser - Rudolf Agricola ...	II, 90-92
P. Visser - Charles Marie Philibert ...	II, 112-115
P. Visser - Joachim Hess en zijn « Dispositiën » ...	III, 82-84

ORGELBOUWERS

A. Deschrevel - Het geslacht van Belle ...	III, 138-140 — V, 115
Dr Vente - Het geslacht Brebos ...	II, 3-7 / 44
Dr Vente - Het geslacht Buus ...	IV, 2-5 / 110
L. Jageneau - Cavaillé-Coll ...	V, 20-21
Cavaillé-Coll - Brieven (1853-69) ...	V, 21 / 42 / 68 / 111
Dr Vente - Ysbrandt Claesz. uit Breda ...	IV, 122-124
Dr Vente - Het geslacht van den Eechoute ...	I, (3), 2-5

N. Teeuwen - De Gentse orgelbouwer Mr Jacob van den Eechoute	II, 81-82
A. Deschrevel - Jacob van Eynde uit Ieper	IV, 13-15
Dr Vente - Pieter en Louis Isoree	I, (6), 12-14
Dr Vente - Het geslacht van der Keere	IV, 2-5 / 110
Dr Vente - Het geslacht Langhedul	I, (4), 2-5 / 14 - I, (5), 2-7
A. Deschrevel - Nog het geslacht Langhedul	III, 79
B. De Keyzer - Nog het geslacht Langhedul	IV, 130-131
Dr Vente - Meester Jan van Lier	I, (2), 2-4
Dr Vente - Wie is Meester Jan van Lier?	II, 123
J. Loncke - Geschiedenis van een orgelbouwer	I, (3), 19-20 - I, (4), 21-22
	I, (5), 23-24
A. Deschrevel - Het geslacht Medaert alias Middaert	V, 91-93
P. François - Het geslacht Medaert - Aanvullingen	V, 102
Dr Vente - Adriaen Pieterszoon uit Delft	II, 50-52
Dr Vente - Het geslacht Waghers	IV, 73-75 / 110
A. Deschrevel - Aanvullingen betreffende Figuren uit Vlaanderens Orgelhistorie	V, 115
Dr Vente - Aanvullingen betreffende Figuren uit Vlaanderens Orgelhistorie	IV, 6-7

ORGELARCHIVALIA

OMMEREIS DOORHEEN KERKREKENINGEN

Aalst - B. De Keyzer	IV, 39
Assenede - B. De Keyzer	V, 43
Bassevelde - N. Teeuwen	II, 81
Bellem - B. De Keyzer	IV, 64 / 69
Beveren a/Leie - B. De Keyzer	IV, 64
Bornem - B. De Keyzer	V, 69 / 116
Boukhoute - B. De Keyzer	V, 44
Burcht - B. De Keyzer	IV, 15
Dendermonde - B. De Keyzer	V, 50-52
Desteldonk - B. De Keyzer	V, 19
Eename - B. De Keyzer	IV, 136
Eine - B. De Keyzer	IV, 136-137
Eeklo - B. De Keyzer	V, 44
Evergem - N. Teeuwen	II, 82
Gent - Klein Begijnhof - B. De Keyzer	III, 118
St-Baafs - B. De Keyzer	III, 2-5 / 25-27 - V, 2-7 / 27-30
St-Elloikapel - N. Teeuwen	IV, 137
St-Maartenskerk - B. De Keyzer	III, 77-78
St-Michiels - B. De Keyzer	IV, 25-28
St-Niklaas - B. De Keyzer	IV, 97-100 - V, 21-22 / 42-43 / 68
St-Salvators (H. Kerst) - B. De Keyzer	III, 101-103
Hamme - B. De Keyzer	V, 44
Harelbeke - B. De Keyzer	IV, 63
Ieper, Augustijnen - N. Teeuwen	IV, 107
Kaprijke - B. De Keyzer	III, 127-129
Kortrijk - St-Maarten - B. De Keyzer	IV, 49-50 - V, 115
Kruibeke - B. De Keyzer	IV, 38
Lede - B. De Keyzer	II, 26-28
Lokeren - B. De Keyzer	IV, 16
Lokristi - B. De Keyzer	IV, 91
Nazareth - N. Teeuwen	II, 82
B. De Keyzer	IV, 16
Nieuwpoort - A. Deschrevel	IV, 108-110
Ninove - St-Cornelisabdij - B. De Keyzer	IV, 50
Oost-Eeklo - B. De Keyzer	III, 117
Ronse - St-Hermes - A. Cambier	I, (3), 12-13 / (4), 23-24
	II, 103-104
Sinaai - B. De Keyzer	V, 19
St-Amands-Puurs - B. De Keyzer	V, 69
St-Margriet - B. De Keyzer	V, 45
St-Pauwel - B. De Keyzer	IV, 38
Waarschoot - B. De Keyzer	III, 117
Waasmunster - B. De Keyzer	IV, 64
Rosenbergabdij - B. De Keyzer	V, 45
Watervliet - B. De Keyzer	III, 53-56
Watou - A. Deschrevel	V, 108-110
Zaffelare - B. De Keyzer	V, 70
Zeie - Kouterkapel - B. De Keyzer	IV, 92
Zulte - B. De Keyzer	IV, 39
B. De Keyzer - Proces tussen orgelbouwer en andere Neringen	IV, 56-57
B. De Keyzer - Het « orgelvelt » te Bellem (17 ^e eeuw)	IV, 69
B. De Keyzer - Het orgel der St-Baafskathedraal in beslag genomen en weggevoerd in 1652	IV, 55-57
B. De Keyzer - De taak van een organist in de 17 ^e eeuw	IV, 34-35
B. De Keyzer - Aanwijzing voor het gebruik van gemengde stemmen op het orgel - 1660	V, 28

ORGELBESCHRIJVINGEN

België

J. Reynaert - Het orgel in de St-Maartenskerk te <i>Aalst</i>	II, 136-138
G. D'Hondt - Beschrijving van het orgel der Abdijkerk <i>Averbode</i>	II, 16-17
R. Deruwe - Het orgel in de St-Jacobskerk te <i>Brugge</i>	V, 97-102
J. Loncke - Het orgel der O. L. Vrouwekerk te <i>Dendermonde</i>	II, 66-67
X. - Het monumentaal orgel in het <i>Gentse</i> Conservatorium	III, 65-66
G. Verschraegen - Het orgel in de St-Baafskathedraal te <i>Gent</i>	I, (1), 11-14
A. Deschrevel - A. Van Haute - Het orgel in de St-Martinuskerk te <i>Haringe</i> ...	II, 20-22 / 45-48 - V, 115
A. Deschrevel - Het orgel in de St-Maartenskerk te <i>Ieper</i>	III, 68-69 / 80-81
Pieter - Het orgel in de Kathedraal van <i>Ieper</i>	II, 116-117
A. Deschrevel - Het orgel in de St-Pieterskerk te <i>Ieper</i>	IV, 13-15
Schalmeier - Het orgel der St-Livinuskerk te <i>Ledeberg</i>	V, 54-56 / 118
Sparappel - Over het orgel der Parochiale kerk te <i>Loo</i>	III, 46-47
J. De Bruyn - Het orgel in de O. L. Vrouw van Pamele <i>Oudenaarde</i>	I, (4), 15-16
A. Deschrevel - Het orgel van de St-Bertinuskerk te <i>Poperinge</i>	III, 138-140 - V, 115
P. Kaeser - Het orgel in de O. L. Vrouwebasiliek te <i>Tongeren</i>	IV, 131-135
J. Loncke - Het orgel in de St-Lutgeruskerk te <i>Zele</i>	I, (2), 16-17

Nederland

A. Bouman - Het klein orgel in de nieuwe kerk te <i>Amsterdam</i>	III, 61-63
-P. Visser - Orgels in het Katholiek <i>Amsterdam</i>	
-I. De schuilkerk O. L. Heer op Solder	I, (3), 16-18
-II. De Duif	I, (4), 19-20 / (5), 12
-III. De Mozes	I, (5), 17-18 / (6), 18-20
-IV. St-Willibrordus buiten de Veste	IV, 65-68
-P. Visser - Hoe een Engelsman in 1772 de orgels in <i>Amsterdam</i> hoorde en zag	II, 20-22
S. Hofman - Orgels en Orgelbouwers in <i>Friesland</i>	III, 85-86 / 104-106
-P. Visser - Het orgel der St-Jozefskerk te <i>Haarlem</i>	II, 132-134
P. Kaeser - Het orgel te <i>Herkenbos</i>	V, 37
P. Kaeser - Het orgel in de kapel van het St-Laurentiusziekenhuis te <i>Roermond</i>	IV, 84
C. Boeyenga - De ontluistering van een Schnitger-orgel in de St-Martinikerk te <i>Sneek</i>	IV, 21-22

ORGELBEWEGING IN HET BUITENLAND

Fl. Peeters - Een praatje over Orgels en Orgelspel in Amerika	I, (5), 8-12
R. Noehren - Walter Holtkamp, een Amerikaans Orgelbouwer	IV, 29-33
H. Moris - Brief uit Chili	V, 59-60
P. Verlinde - Zijn er orgels in Congo?	V, 57-58
S. Ajstrup - Brief uit Denemarken	II, 87-88
L. Gyller - De Deense orgelbouw in de jongste eeuwen	II, 99-100
L. Gyller - Over hedendaagse orgels en hun bouwers	II, 128-130
L. Gyller - Het historisch orgel - Frederiksborg Hillerød	III, 92-83 / 111-113
L. Gyller - De organist in Denemarken	III, 133-134
X. - Dispositie van het Radio-Orgel te Kopenhagen	IV, 81
H. Straatman - Het Engels orgel	I, (6), 15-17
L. Gyller - Orgelbouw in Zweden	IV, 80-81
B. De Keyzer - « De Schalmei » en de orgelbeweging in Zwitserland	III, 121-122
P. Kaeser - De hedendaagse orgelbouw in Zwitserland	IV, 40-42 / 59

MUSICI (Componisten - Organisten)

H. Schouten - Belgische Orgelkunst	II, 37-38
B. De Keyzer - Orgelkunst in Vlaanderen	II, 144
Dr De Becker - Orgelleven te Parijs	II, 105-106
Dr De Becker - Vrouwelijke Organisten	II, 96 / 105
Dr De Becker - Jehan Alain (1911-1940)	I, (5), 14-15
-P. Visser - Hendrik Andriessen	V, 41-42
B. De Keyzer - I. S. Bach	V, 73-75
•K. Schle - Seb. Bach in Arnstadt	V, 81-84
•W. Thyse - J. S. Bach en de Nederlandse organisten in de 19 ^e eeuw	IV, 35-37
Ch. Van den Borren - Over Guillelmus Blootacker	IV, 76-77
-P. Visser - Dr John Blow (1640-1708)	V, 7-8
B. De Keyzer - Het Gentse Organistengeslacht Boutmy	IV, 77
Dr De Becker - Anton Bruckner (1824-1896)	I, (2), 9-10
Ch. Van den Borren - Du nouveau sur Jacob Buus	I, (4), 11-13
Dr De Becker - Marcel Dupré	V, 103-104
N. Teeuwen - P. Jan van der Elst (1598-1670)	IV, 125-127
Dr De Becker - De boodschap van Cesar Franck	I, (3), 6-9
M. Monnikendam - Cesar Franck's Nederlandse oorsprong	II, 29-30
M. Monnikendam - De jeugdijaren van Cesar Franck	III, 12-14
M. Monnikendam - Franck als orgelcomponist	II, 101-102
M. Monnikendam - Nieuws over Cesar Franck	IV, 78-79 / 114
M. Monnikendam - Een Belgische Franck-biographie	III, 59-60
T. Timmerman - Matthias van den Gheyn	V, 30-32

X. - Emiel De Groote	V, 15
X. - Victor Hens	V, 59
M. Monnikendam - Anton van der Horst's promotie	III, 130-131
P. Visser - Cor Kee	V, 112-113
B. De Keyzer - Lemmens in de orgelgeschiedenis	I, (1), 9-10
Ch. Van den Borren - Nog steeds Lemmens (1823-1881)	III, 15-16
T. Timmerman - De organist Jaak Lemmens	IV, 8-10
Dr De Becker - Frans Liszt (1811-1886)	III, 9-12
P. Eraly - André Marchal, organist en improvisator	V, 9-10
Dr De Becker - Het debat rond Olivier Messiaen	I, (4), 6-9
X. - Olivier Messiaen krijgt nog een laatste kans in Nederland	II, 83
Dr De Becker - Flor Peeters, onze Vlaamse orgelmeester	I, (1), 5-8
T. Timmerman - Deodat Raick (1700-1764)	V, 30-32
P. Visser - Albert Schweitzer, Servus servorum Dei	V, 88-89
B. De Keyzer - Het sprookje dat Mr Swinnen beleefde	V, 93-94
T. Timmerman - Muziekleven in Tongerlo	III, 34-38
Dr De Becker - Bij een verjaring - Louis Vierne (1870-1937)	II, 59-62
P. Visser - Jaap Vranken	V, 93-94 <i>90.71</i>

ORGELSPEL - ORGELTECHNIEK

F. Peeters - Hoe leer ik mijn orgel kennen?	I, (2), 10-12
F. Peeters - Hoe leer ik mijn orgel bespelen?	I, (3), 10-11
F. Peeters - Hoe studeer ik een orgelwerk?	I, (4), 10-11
A. Gaalman - Improvisatie en Phantasie	III, 29-31
H. Schouten - Over harmonische analyse	III, 88-90
M. Monnikendam - De begeleiding van het Gregoriaans	II, 130-131
P. Servaes - Nog over de begeleiding van het Gregoriaans	III, 67-68
H. Andriessen - De harmoniek van het Gregoriaans	II, 131
R. Ghesquiere - Kleinigheden van groot belang	II, 109
F. Van der Mueren - De liturgische organist	II, 11-12
P. Visser - De organist en de liturgie	III, 131-132 - IV, 11-12
T. Timmerman - Kunst en Religie	I, (1), 2-4
P. Visser - De wankelende orgelbank	III, 38-39
X. - Voorwaarden van de Kerkmuziek (Lit. en Greg.)	IV, 102
P. Kaeser - Over het kerkelijk orgelspel	IV, 101
Johan - De orgelmuziek in onze Dorpskerken	I, (1) 15 / (2), 18-19
Johan - De orgelmuziek in onze Stadskerken	II, 18-19 / 38-39 / 88-89
G. van Ravenzwaaij - Het orgel in de samenleving	II, 67-69
G. van Ravenzwaaij - Onttroonde Orgelkunst	III, 17-18
Dr De Becker - Moderne Kunstenaarschap	IV, 60-61
Dr De Becker - Over geestelijk Concertmuziek	II, 40-42
A. Gaalman - Waar moet een orgelconcert aan beantwoorden?	II, 52-53
T. v. B. - Waar moet een orgelconcert aan beantwoorden?	II, 79-80
B. De Keyzer - Aanwijzing voor het gebruik van gemengde stemmen op het orgel - 1660	V, 28
H. Brandts-Buys - Over de uitvoering van trillers en pralltrillers	III, 23
P. Visser - Versieringen bij Bach	III, 50
Br Alberic - Blinde Organisten	II, 64-65
Br Alberic - Hoe studeren onze blinde collega's	II, 84-86
Br Alberic - Hoe lezen onze blinden muziek	III, 40-42

BESPREKING ORGELWERKEN

A. Gaalman - Enkele gedachten over weinig gespeelde orgelcomposities v. Bach	I, (5), 18-20
M. Monnikendam - Een onbekend orgelconcert van J.S. Bach	IV, 17 / 34
W. Thyse - Het thema van Bach's orgelpassacaglia	I, (3), 13-14 / IV, 28
Dr De Becker - Orgeltesten van J. S. Bach	IV, 51-54 / 103-105
P. Visser - De orgelmis van J. S. Bach	V, 38-41 / 63-67 / 78-81
P. Visser - De orgelwerken van Anton Bruckner	IV, 138-140
Dr De Becker - De boodschap van Cesar Franck	III, 87
M. Monnikendam - Rond de orgelwerken van Cesar Franck	I, (3), 6-9
H. Schouten - Over harmonische analyse (o.a. bij Franck)	II, 74-77
H. Schouten - De harmonische constructie van het tweede orgelkoraal van C. Franck	III, 88-90
G. Van Ravenzwaaij - Mozarts orgelmuziek	III, 107-110 / 141-144
Dr De Becker - Onze Vlaamse orgelmeester: Flor Peeters	II, 126-128
G. Verschraegen - Oud Nederlandse Meesters (Fl. Peeters)	I, (1), 5-7
P. Visser - De Nederlandse orgelmuziek der vijftiende eeuw en verder	I, (2), 14-15 / (3), 15-16 / (4), 13-14
Dr De Decker - Bij een verjaring: Louis Vierne	/ (5), 16
	III, 114-116
	II, 59-62

ORGELGEBEUREN

J. Kokken - De orgelbespelingen Artifex te Antwerpen	V, 105-107
B. De Keyzer - De Gentse orgelfeesten 1946	I, (5), 20-22 / (6), 4-11
	II, 8-14 / 30-36

H. Van Hillen - De Belgisch-Nederlandse samenwerking en de Gentse orgel- feesten	I. (6), 2-3
B. De Keyzer - Concertreis van Fl. Peeters naar Amerika en Canada	I. (2), 17
P. Visser - Fl. Peeters en H. Andriessen tellen mee in Amerika	III, 91
-P. Visser - Fl. Peeters op tournee in Holland	IV, 18-19
-P. Visser - Fl. Peeters in de oude kerk te Amsterdam	V, 86-87
-P. Visser - Orgelfestival te Naarden	IV, 106-107
-P. Visser - Orgelweelde in Naarden	V, 90
J.B. - Paedagogische Orgelconcerten te Rolduc	III, 70
X. - In de kerkmuziekschool te Utrecht	III, 116
M. Monnikendam - Monteverdi's Orfeo (te Brussel)	III, 94-95
Dr De Becker - André Marchal (in Tongerlo)	III, 64
-P. Visser - Albert De Klerk (in Tongerlo)	III, 96-97
-P. Visser - Flor Peeters (in Tongerlo)	III, 114-116
L. Jageneau - Bach Festival (in Tongerlo)	V, 87
L. Jageneau - Verslag over studiereis naar Parijs	IV, 141

VARIA

M. Monnikendam - In een Hollandse pijpenmakerij (tongwerken)	III, 71-72
M. Monnikendam - Het orgel in de schilderkunst	III, 135-137
X. - Het Positief op schilderij van het Lam Gods	II, 102
X. - Orgelmuseum	I. (6), 23 - II, 23 / 43 / 94
Tijl - Orgel en Humor	V, 12-14
X. - Plaisir de la Musique (radioreportage)	IV, 44-45
X. - Sympathieke herinnering	II, 135-136
G. Van Ravenzwaaij - De orgelmaker van Amsterdam (Sweelinck)	II, 107-108
De Schalmei - Open brief aan de Heren Critici	I. (4), 16-17
-P. Visser - Iets voor ons? (The organ club)	IV, 19-20

IN MEMORIAM

Cyriel Van den Abeele	I. (6), 21
Ernest Arschoot	I. (5), 7
E. J. Borremans, O. Praem.	I. (2), 19
Mgr Coppeters	III, 1
Dr G. D. Cunningham	III, 148
Alfons Desmet	I. (1), 16
Br. Eginio (Heyder)	V, 24
Henri Hermans	II, 62
Guillaume Honée	III, 49
Nicolas Aloysius Montani	III, 75
Mw O. Van Puyvelde	V, 116
Pr. van Rechem	V, 116
Max Seiffert	IV, 143
Alfons Suys	I. (1), 16
Jules Verhasselt	IV, 46
Leon Verrees	II, 65
Oscar Walcker	IV, 24 / 47

ORGELBOUWERS (*)

Aalst, Jan van 1338-1365	I. (2), 7
Abbey, John 1745	IV, 141
Adema, Geslacht	I. (4), 19-20 / (6), 19-20 -
Gebroeders 19 ^e	III, 106 - IV, 86
Jozef	II, 33 / 113-114
Petrus	II, 132 - IV, 66
P.J.	II, 33 / 112-115
Sybrand	II, 132 - IV, 64
Agricola, Rudolf 1479	II, 132
Ahlstrand, C.F. Zweden	I. (2), 8 - III, 85
Allecourt, Gillis 1626 cfr. Hallicour	IV, 80
Andreassen, Joh. Denemarken	II, 27
Anneessens, Jules 20 ^e	II, 87
Oscar 20 ^e	I. (4), 15 - IV, 86 - V, 102 / 109
Anthoni, Jules 1611	V, 102
Anthוניus, Julius 1617	I. (6), 14
Antwerpen, Jan van 1479	V, 3
Aren, Jan van 1460	II, 51
Arnauts, Hendrik 1440	III, 56
Bader, Daniël 1600	III, 56
Josephus 1720-1746	V, 69
Pieter	V, 69
	V, 69

(*) In deze lijst komen de hedendaagse orgelbouwers niet voor; zie hiervoor verder onder « Nieuwgebouwde of herstelde orgels ».

Baders, Duitsland	III. 82 — V. 95
Gebroeders	III. 105
Arnold	III. 105
Coenraad	III. 105
Tobias	III. 105
Bakker, A.	III. 105
Barbaise, Jean 1585	I. (5). 4 / (6). 13
Barbier, Nicolas	III. 58
Bätz	III. 21 / 82 / 106 — IV. 86
	V. 77 / 90 / 112
Bätz - Witte	IV. 128
Baustetter	II. 111
Bauwens 1692	IV. 16
Bauwens, Jacobus 1695-1698	V. 19
Bauwens, Nicolaas 1605	I. (5). 6 — IV. 98
Bel, Josse le 1551	III. 45 / 56-58 / 86
Belle, Guilielmus van 1683-1687	III. 122 / 138-140
	IV. 107 — V. 115
Jan van 1669-1695	III. 138-140 — IV. 7 / 107 / 109
	V. 100 / 115
Berg, Jacob van den 1620	III. 57
Berger, A. I. 1753	IV. 110
Andries 1747	V. 100
Antoon 1760	V. 100
Dominicus 1786	V. 45 / 100
Louis 1772	V. 100
Bernard(s), Jacques 1620 cfr. du Mont	III. 56-57
Berner	III. 82
Beuchet, J.	IV. 141
Bylaardt, J. J. van den	III. 13
Billemos, Steven (?) 17°	III. 56
Bilsteven, Jacob van 1455	II. 50
Bijs, Ludovicus 1646-1653 (alias Biese, Bis, de Bis)	IV. 16 / 55 / 91 / 136
	V. 4 / 27 / 28
Binvigat 1808	V. 95
Blancquaert, Charles 1560-1576 (alias Blancaert)	II. 27 — III. 2 / 5 — IV. 25
	V. 2 / 3
Blas, Egidius le 1733	V. 70
Boghemakere, Hinghele de 1462-65	IV. 108
Willem de 1454-55	IV. 108
Bolle, Jan 1585	III. 102
Boots, Michiel 1679-81	II. 28
Boudry, 1456	V. 97
Brebos, Geslacht	II. 3-7 / 44
Gillis 1551-84	I. (2). 4 / (4). 4 / (5). 4
	II. 3-7 / 44
Gommaart	II. 3-7
Hans 1577-1609	II. 3-7 / 99
Jasper	II. 3-4
Michiel	II. 3-4
Bredemers, Henry 16°	I. (2). 4
Breissiger, Peter 16°	III. 43
Bremser, Blasius 1663-65 (alias Briemser, Brimser, Bromser)	IV. 92 — V. 19
Jan 1646-65	IV. 44 / 92 — V. 19
Broucke, Jan van den 1581-1635	V. 16 / 50
Buggenhout, Pieter van 1493	IV. 39
Buekel, Lambert 16°	IV. 4
Bukele, Jan de (van) 15°	I. (2). 2 / 4 / (3). 3 — III. 43
Busch, V. H. Denemarken	III. 93
Buus, Geslacht de	IV. 2-5
Jan	IV. 2
Joos 1480-1518	I. (4). 2 / 4
	IV. 2-5 / 49 / 63 / 108 — V. 98
Joris 1520-1532	III. 127
	IV. 2-6 / 74-75 / 110 — V. 98
Carlier, Crispijn 1590-1600	I. (5). 6 — III. 57-58 — IV. 26
Jean 1604	III. 57
Casparini, Eugene Duitsland 16°	III. 48
Eugeen Denemarken 18°	II. 99
Castel, F.	IV. 141
Cavaillé-Coll Aristide 1811-1899	I. (6). 18-20
	II. 31 / 63 / 75-77 / 100 / 112-115
	/ 132-134
	IV. 141 — V. 103 / 117
	III. 27 / 54
	IV. 5 / 122-124 — V. 98
Claesz., Ysebrant 1543-1564 (alias Claeyssseune)	

Cleef, Leonard van 1590 ...	III, 102 — IV, 6
Clerck, Jan de 1540 ...	III, 128 — IV, 3
Cliquot 1731-1766 ...	IV, 141
Cloetens, Firma 20° ...	III, 139
Cnobbele, Frederik 1679-1685 ...	IV, 50 — V, 19 / 93 / 102
Collet, Denis 1570 ...	III, 7
Colne, Ljeven van 1459 ...	II, 56
Cools, Hendrik (?) 1535 ...	I, (2), 4
Covelen, Jan van 1519 ...	I, (2), 4 / (3), 3 — III, 43 / 85
Compenius, 1612 ...	III, 93 — V, 76
Compenius, Esaias 18° ...	II, 99
Corlyn, Mr. 1499-1504 ...	III, 77-78 — IV, 6
Cornelis, Broeder 1699-1700 ...	II, 28
Cornelis, Jan 1514-1516 ...	I, (3), 13 / (4), 23
Lieven 1504-1518 ...	I, (2), 2 / (3), 12 / (4), 23
	II, 103 — III, 78 — IV, 97
	II, 50 / 56
Crane, Jan de 15° ...	I, (2), 3-4 / (5), 5
Crinon, Jan 1540-45 ...	III, 106
Dam, Firma van 1783-1882 ...	III, 105
Lambertus van 1780 ...	IV, 21-22
P. van 1897-1925 ...	III, 102
Daneels, Broeder Pauwels (?) 1599 ...	III, 128
Dedericxs, Jozef 1713 ...	V, 110
Degrijse, 1821 ...	III, 106
Dekker, Firma 20° ...	IV, 137 — V, 45
Delahaye 18° ...	III, 56
André 1594 ...	III, 56
François 1615 ...	V, 44
Joseph 1746 ...	II, 111 — III, 118 / 128-129
Louis 1698-1723 ...	IV, 16 / 56-57 / 100
	IV, 55 / 136 — V, 4 / 27
Destré, Pierre 1646-1661 (alias D'estre) ...	IV, 16
Deynze, Lieven van 1645-1661 ...	II, 16
D'Hondt, Ernest ...	II, 16
Gerard ...	II, 16
J.B. ...	II, 16
Dielkens, Mr 1721 ...	V, 69
Dieu, Jan le 1709 ...	V, 45
Dillens, Carel 1703-1729 ...	IV, 92
Dirksz. Uulke 1560-1600 ...	III, 85
Distelen, Daniël vander 15° ...	I, (2), 2 / (3), 3 — II, 9-10
	III, 43 — IV, 3
	IV, 16
Doulon, Dedier ca 1625 ...	I, (6), 10 — II, 16 — III, 36
Drijvers, Leonard 19° ...	V, 99-100
Dubois, Crespin, 1626 ...	III, 56
Dubois, Christophe 1637-43 ...	IV, 141
Ducroquet, Frankrijk ...	III, 57
Duplesi(?) cfr. Goymont ...	III, 22 / 105
Duysschot, Gebroeders 17° ...	IV, 3
Eeckhoute, Geslacht van den ...	III, 101
Gillis van den 1518 ...	I, (2), 2 / (3), 2-5 — III, 78
Harm. van den 1504-1506 ...	IV, 97
	III, 101
Jacob van den 1524 ...	I, (3), 2-5 — II, 81-82 — IV, 6
Eeckhoute, Jacob I 1485-1496 ...	I, (3), 2-5
Jacob II 1521-1532 ...	I, 3, 2-5 — II, 82 — IV, 6
Quirijn 1489-1519 (alias Corin, Kuryu) ...	V, 18
Eekmans 1639-1645 ...	I, (2), 4
Eelen, Geslacht van ...	IV, 50
Adams van 1457 ...	II, 51
Anthonie van 1434 ...	
Elewoud, Nicolaas cfr. Helewoudt ...	IV, 64
Elst, Jan van der 1648 ...	V, 76
Engler ...	III, 56-57
Estrada, Petrus de 1515 ...	IV, 13-15
Eynde, Jacobus van 1701-1720 ...	I, (4), 23
Flaman, Adrien 1638 ...	III, 63 — V, 11
Flentrop, D.A. 20° ...	II, 1 / 136 — III, 102
Forceville J. Bapt. 1650-1714 ...	IV, 27 / 38 / 100
	V, 29 / 44 / 70
	I, (1), 23 / (3), 14 / (4), 17 / (6), 23
Forrest Filip 1866-1876 ...	II, 142 — IV, 13
	III, 82
Frederici, Duitsland ...	III, 82, V, 77
Freytag, Duitsland ...	II, 87 / 129
Frobenius, Denemarken ...	

Gaillard, 1667	III, 117
Joris, 1672-1678	V, 115
Garrels, Rudolf 18 ^e	III, 105
Geeraerdsberghe, Joris van 1475	I, (2), 8
Gent, Charles van cfr. Blancquaert	II, 26 - III, 5
Jan van 1394	I, (2), 7
Germain René 1803-1817 (alias Garmin, Gaermijn)	III, 69 - IV, 13 - V, 108-110
Godschalek, 15 ^e	II, 50
Gonzalès, Firma Frankrijk	IV, 141
Gordon, Robert 1641-1658 (alias Chordon, Fordon, Gordoy)	II, 111 - III, 102 / 117
	IV, 6 / 16 / 26 / 50
Goymont, Claude Barnabé cfr. Duplesi	III, 57
Granboem, Bernst 16 ^e	III, 43
Graurock, Hans 1536	IV, 123
Johan 16 ^e ...	III, 43
Grave, Willem de 1534-37	II, 103-104 - III, 44
Grimyck, Jan 1635-36	IV, 109
Gruizen, Firma van 1799-1838	III, 52 / 106 - IV, 22
Albertus van	III, 105
Willem van	III, 52 / 105
Gruytter, Joh. de 1733-34	IV, 110
Haecck, Gregorius van, 1666	V, 100
Haestrecht, Pauwel van 1506	IV, 123
Haegh, van Nicolaas 1656-1669 (alias van Haghen)	III, 102 - IV, 15 / 64
Haeghen, van der	II, 111 - V, 108
Gregorius van der 1672-1693	I, (4), 23 - IV, 100 - V, 50 / 52
Jan van der 1666-1669	III, 102
Jean Joseph van der 1780	III, 139
Luypold van der ? 1629	IV, 99
Pieter van der 1634-1638	I, (5), 6 - III, 118 - IV, 26
Hagerbeer, Gebr. 17 ^e ...	III, 105
Hagerbeer, 17 ^e	V, 18 / 86
Hagerbeers, Germer Galtussen 1644-49	III, 62
Jacobus Galtussen 1651	III, 62
Halen, Louis de 1560	I, (6), 12-14
Hallicour, Gillis cfr. Allecourt	
Hammerberg, Olof Zweden	IV, 80
Hardorf, Willem 19 ^e	III, 52 / 105-106
Harmens, Jan 17 ^e	III, 52 / 105
Harrison, G. Donald Amerika	I, (5), 12
Heineman, Duitsland	III, 82
Helewoud, Nicolaas 17 ^e	I, (5), 6 - V, 99
Helleman, 1719	IV, 137
Helman, Nicolaes 1697	V, 29
Hem, Charles du 1508	IV, 75
Heman, Familie De (Le)	III, 57
Hess, Herman Duitsland	III, 82
Hestre, Oudin Le 1487-1491	III, 56 / 86
Hildebrand, Johan Gothfried Denemarken	II, 99
Zacharias	V, 76
Hildebrands, 20 ^e	III, 106
Hilgers, Jan 1783	I, (5), 17
Hinsch, Albertus Antonius 1749-1784	II, 119 - III, 105
Hinsch, Duitsland	III, 82 - V, 77
Hocquet, Floris 1588-1619	I, (5), 5 - III, 56
Jan	III, 56
Nicolaas	III, 56
Holtkamp, Walter Amerika	IV, 29-33
Hooghuys, Aimé 1885	V, 100-101
Gerardus 1810	V, 43
Lodewijk 1860-1869	III, 129 - V, 100-101
Simon 1830	V, 100
Hoque, Arndt 1584	III, 144
Houtte, Ludovicus van 1846	V, 109-110
Houwe, Hendrik van der 15 ^e	I, (2), 2 / (3), 3
Hubeau, J. (?) 1815	IV, 136
Huughes, Guilles (?) 1580	V, 99
Isacker, François van 1663	V, 115
Vincent van 1667	V, 115
Isoree, Familie	I, (5), 6
Louis 1592-1615	I, (6), 12-14 - III, 56
Pieter 1560-1602	I, (6), 12-14 - III, 45
	IV, 109 / 123
Jaak uit Vlaanderen 14 ^e	I, (2), 7
Jageneau, Luc	III, 142
Jan, Meester 14 ^e cfr. Ondanck	I, (2), 7
Jannes, Meester 15 ^e	II, 50

Janny (alias Janne) 1532 ...	III, 127
Jans, Harmen 17 ^e ...	III, 52 / 105
Joris, 20 ^e ...	V, 57
Joris, Frans ...	III, 81 - IV, 13
Keere, Jan van der 1489 ...	IV, 45
Joos van der 16 ^e ...	IV, 5 - V, 98
Nicolaas van der 1528 ...	IV, 5
Rogier van der 1506-1525 ...	IV, 2-5 / 108
Keygherman, Thomas cfr. Reygherman ...	I, (1), 11 - III, 49 / 70 - V, 2
Klais, Joh. Duitsland ...	
Knobbe, Aendryck cfr. Cnobbele ...	
Knobbel, Frederik cfr. Cnobbele ...	
König, Ch. Ph. Duitsland ...	III, 82-84 - V, 77
Kools, Hendrik cfr. Cools ...	
Kouteren, van 20 ^e ...	III, 106
Krisman, Fr. X. Oostenrijk ...	IV, 24
Kuhn, Firma Zwitserland ...	IV, 58
Künckel... ...	V, 77
Kunckel, J. P. 1804-1811 ...	III, 82-83
Kyre, Jan 14 ^e ...	I, (2), 7
Lalo, Carel (?) 17 ^e ...	III, 56
Lambuert, Mertene de 1330 ...	I, (2), 7
Langhe, Theodoor de 1714-15 ...	IV, 110
Langhedul, Geslacht... ...	I, (2), 4 - III, 57
Guillames 1590-1594 ...	III, 4-5 / 102 - V, 3
Jan 1568-1592... ...	I, (4), 2-5 / (5), 2-4 / 6 - II, 7
	III, 3 / 56 / 58 / 68-69
	IV, 6 / 50
Matheus 1585-1635 ...	I, (5), 4-6 / (6), 14 - III, 56 / 79
	IV, 26 / 130
Michiel I 1534-1560 ...	I, (3), 5 / (4), 2-5
	IV, 4 / 50 / 74 / 109 - V, 51
Michiel II 1564-1591 ...	I, (4), 2-5 / (5), 6 - III, 79
	IV, 3
	IV, 26 / 99 - V, 29 / 43
Langlee 1673-81 (alias Langlet, Langlez) ...	I, (2), 7
Lannoy, Th. de 1394 ...	V, 51
Laere, Jaspas van 16 ^e ...	IV, 38 - V, 51
Lare, Willem van 1587-1592 ...	IV, 81
Larsson, Johan Zweden ...	IV, 141
Lauvegne, Jacquot 20 ^e ...	III, 55 - IV, 6 - V, 100
Ledon, Boudewijn 1643-1656 (alias Ledon) ...	III, 85
Leeuwarden, 16 ^e ...	III, 106
L'warden, 19 ^e ...	V, 11
Leeuwen, van 20 ^e ...	I, (2), 2 - III, 57
Lemonnier, Josse 15 ^e cfr. de Muldre ...	III, 57
Leup, Mathieu Le (?) cfr. de Wulf ...	II, 27
Leuven, Meester Jan van 1622 ...	
Lier, Jan van cfr. Verryt ...	
Lier, Claas van 1536-1553 cfr. de Smet Claas en Verryt Claas ...	I, (2), 4 - II, 124-125 - IV, 6
Loneke, Frederik 1889-1924 ...	I, (5), 23
Jozef 1924- ...	I, (2), 16-17 / (5), 23 - II, 66-67
	III, 138-140
Pieter 1924- ...	I, (5), 23
Pieter Albertus 1821-1897... ...	I, (3), 19-20 / (4), 21-22
Loo, Jan van 1623-1663 ...	II, 136 - V, 44 / 52
Loo, Martinus van 1676-1689 ...	II, 28 / 136 - IV, 50 - V, 52
Lorentz, Johan ...	II, 99
Loret, Geslacht ...	IV, 86 - V, 43 / 68
Frans 1808-1859 ...	III, 35-36 - IV, 61
Hippolyte 1854-1859 ...	II, 16 - III, 36
Maarschalkerweerd 1891-1912... ...	II, 58 - III, 62 - IV, 128
Maas, Nic. 17 ^e ...	II, 99
Maeseman, Jacques 1635-1636 ...	IV, 109
Marcussen, Firma Denemarken ...	II, 99 / 100 / 128 - IV, 80
Marc, Andreas de ...	IV, 6
Matheesens, Joannes 1700 ...	II, 111
Matthys, Jan 1647-1655 ...	IV, 44 / 64 - V, 19
Mauracher, Oostenrijk ...	IV, 24
Medaert, Arnoult (alias Middart) ...	V, 92
Gheeraert 1632-40 ...	IV, 26 / 50 - V, 91-92 / 102 / 115
Jacques ...	V, 92 / 100 / 102
Louis ...	V, 91 / 100
Pieter 1679-1697 ...	IV, 26 / 50 / 63-64
	V, 92-93 / 102
Meere, ...	V, 77
Melyr, Jan (?) ...	III, 77

Merklin, Jozef 1842-1870 ...	III, 35, - IV, 141 - V, 68
Merre, Niclays le 1625-1626 ...	IV, 109
Meulen, Rembout van der 1555-1556 ...	I, (3), 5 / (6), 13 - IV, 5
Middart cfr. Medaert	
Misicke 16 ^e ...	III, 85
Mittenreyter, Joh. 1779-1780 ...	III, 82 - V, 47
Mont, Jacques du cfr. Bernard	
Moreau 1732 ...	I, (5), 12
Mors, Geslacht 16 ^e (alias Moer, Moor, Moors)	I, (2), 4 - III, 78 - IV, 5
Antonius 1553-55 ...	I, (2), 4 - II, 6 - III, 78 - V, 50
Cornelis 1535-50 ...	I, (2), 4 / (4), 4-5 - III, 78
Hendrik 16 ^e ...	IV, 4 / 74
Jacob 16 ^e ...	I, (2), 4
Mark 16 ^e ...	III, 78
Moten, Jan van der 1491 ...	I, (2), 4
Muldre, Joost de 15 ^e cfr. Lemonnier	II, 110
Müller Christiaan 1724-1747 ...	I, (5), 12 - III, 82-83 / 105
Neelmans 1685 ...	IV, 65 - V, 18 / 86
Nyhoff, Geslacht 16 ^e ...	IV, 50
Hendrik ca 1555 ...	IV, 122
Herman 1525 ...	I, (2), 4 - III, 44
Oliviers, François des 1560 ...	III, 85
Ondanck cfr. Meester Jan	III, 7
Ost, Jacobus 1669 ...	IV, 15
Ovenbeek, J. van 1783 ...	III, 84
Paepken, Henric 1330 ...	I, (2), 7
Pau, Lieven de (?) 1564 ...	V, 52
Pau(w), Jacob de 1558 ...	IV, 98
Pescheur, Le 16 ^e ...	IV, 131
Henricus de 1734 ...	IV, 93 / 110
Peteghem, Geslacht van ...	I, (2), 16 - II, 47 / 66
J. Van 1825 ...	IV, 77 / 86 / 137
L.B. van 1753-1788 ...	III, 84
Pieter I 1733-1766 ...	III, 139 - IV, 64 - V, 100
Pieter II 1836 ...	II, 20 / 136 - IV, 27 - V, 30
Peters, Fabian ca 1550 ...	III, 122 / 139 - V, 109
Peterson, Dieryck ...	III, 85
Picard, Geslacht Le 17 ^e ...	V, 99
Jan Bapt. 1750 ...	I, (6), 23 - III, 58
Pieterszoon, Adriaan 1400-1480 ...	IV, 131
Pleyel, Firma ...	I, (2), 4 - II, 9 / 50-52 / III, 8
Ponchet, Guillaume 1623 ...	IV, 3 / 75
Posselius, Jan 1658-1665 ...	IV, 141
Martinus 1636-1640 ...	III, 56
Quellhorst ...	IV, 15
Radeger, Johannes 1711-1713 ...	IV, 16
Radersma 20 ^e ...	V, 77
Reich, R. (?) 1704 ...	IV, 22
Reichner, Joackim 1658 ...	III, 106
Reyaert, Jan 1658 ...	IV, 100
Reygherman, Thomas 1553-85 (alias Righeman, Rygheman, Rykers, Keygherman, Wygheman) ...	III, 82 / 84
Riepe ...	IV, 16
Ring, P.S. Keller, Denemarken ...	III, 2-3 / 78 / 102 - IV, 98 - V, 2
Robustelli ...	V, 76
Rochesson, Fr. ...	II, 130
Roegies, J. Fr. 1810 ...	I, (6), 7
Rottenstein, Herman R. ca 1530 ...	IV, 141
Roi, Nicolaas van 1662 ...	V, 43
Roy, Jean le 1668 ...	III, 85
Royer, Geslacht de (le) 1655 ...	IV, 26
Charles de 1645-1675 ...	V, 44
François de 1647-1675 ...	V, 28
Jean de 1662-1671 ...	III, 56 / 79 - IV, 6
Nicolaas de 1642-1680 ...	II, 110 - IV, 100 - V, 44
Ruckers, Jan 1610 ...	IV, 26 - V, 43
Rue, Pieter de la 1581-1585 ...	II, 27-28 - V, 44
Ruiter, Mense 20 ^e ...	IV, 15
Rukens cfr. Ruckers	III, 57
Ryckere, Gebroeders De 1763-1779 ...	V, 11
Johannes De 1779 ...	III, 84 - IV, 7
Joseph De 1743-1744 ...	III, 84
Pieter De 1744-60 ...	IV, 110
	III, 84 - IV, 110 - V, 44

Ryckers cfr. Reygherman	
Sauer, W. Duitsland	II, 100
Schärer, Hans 18 ^e Denemarken	II, 99
Scheibe	V, 76
Schyven, Pieter 1880-1899	I, (4), 15 - III, 65 - IV, 86
Schmidt, J. C. 19 ^e	III, 83-84
Schnitger, Arp 1710-1711	II, 99 - IV, 21 / 82 / 105 / 113
	V, 76
Schnitger, Caspar 1721-1725	III, 105 - V, 18 / 77
Schreurs, Hubert 20 ^e	II, 31 / 115 / 132 - IV, 66
Schwarzburg...	IV, 72
Sechar, Julius	V, 99
Séverin, André 1640	I, (5), 5
Silbermann, Gothfried	II, 99 - V, 76
Simen, ca 1540	III, 85
Skinner, Ernest Amerika	I, (5), 10-11
Smet, Aart de ca 1580-1592	I, (2), 4 - II, 124
	III, 25-26 / 56 / 58 - IV, 6 - V, 3
	I, (2), 4 - II, 27 - III, 27 / 54
	IV, 6 / 75 / 122-123
	I, (4), 19 - IV, 86
Nicolaas de 1557-1570	IV, 93
Smits 1862-1882	V, 51
Smits van Keulen 1840	IV, 99
Snouck, Henrick 1609	I, (2), 7
Snoucq, 1614...	III, 56
Soignies, Johan de 1365	III, 56
Songniez, Jean I de 1381	II, 130
Jean II de 1440	III, 106
Sörenzen, M. Denemarken	
Spanjaard, Firma H.	IV, 136
Sparling cfr. Holtkamp	II, 50 - IV, 3
Spire, Georgius van (?)	IV, 98
Spronkhoff, Mark vóór 1480	
Spurync, Geirnaert 1607	II, 138
Steenren, cfr. van Aren	I, (5), 6 - III, 138 - V, 45 / 99
Stevens, Jozef 20 ^e	I, (6), 14 - III, 57
Stoop, Jacques 1564-1575	
Stracten, Joris van der 1508-1534	III, 82 - V, 112
Pieter van der cfr. Estrada	
Strumpflier, Duitsland	III, 26 / 27
Sucaet, van cfr. De Succaff	I, (2), 7
Succaff, De 1595	III, 43
Sulkinus, Carnificus 1342	III, 61
Suys, Hans 16 ^e	III, 105
Swart, Peter Janszoon de 1567-1588	
Swartsburg, Joh. 1727-1740	V, 115
Sweyss, cfr. Zwits	III, 56 / 102 - IV, 92 - V, 19 / 43
Sybrant van Brabant 1580	III, 78
Teerlinck, Carel 1665-1679	IV, 129
Teirlinck, Jan 1670	IV, 131
Telles, Mathieu Spanje	III, 105
Thierry, Frankrijk	III, 84
Timmenga 19 - 20 ^e	III, 44
Timpe, 1815	V, 99
Toers, Antonius 1540	III, 85
Torre, Cornelis van 1595	V, 109
Tranecker, 15 ^e	I, (2), 6
Ureel, Frederijk 1857	IV, 49
Vaelbeke, Lodewijk van 1318	III, 106
Willem (?) van 1415	I, (5), 12 - III, 105 - V, 86
Valckx, 20 ^e	IV, 38
Vatter, Christian 18 ^e	III, 104
Vecoli, Anthony 1613 (alias Veculi)	V, 43
Verbeeck, Anthony 1617-1635	I, (2), 2-4
Verbeke, Charles 1810	II, 3 / 123-125 / 26-27
Verryt, Jan ca 1475-1548 (alias van Lier)	III, 57 / 98 - IV, 3 / 6 / 75
	IV, 6
Verryt Claas cfr. de Smet, van Lier	I, (2), 7 - III, 56
Veurne, Godfried van 1382-1441	III, 56
Jan van 1382-1441	IV, 137
Vichten, Egidius van 1574	III, 56
Visbecq, Jan 1695	III, 56
Visée, Gilbert (de) ca 1380	I, (2), 7 - III, 56
Jan 1387-1398	III, 85
Voorda, 16 ^e	
Votteler cfr. Holtkamp	

Waghers, Charles 1515-1524	III, 8 — IV, 3-5 / 50 / 73-75
François 1589	V, 99
Jan 1550	IV, 73-75 / 110 / 122 — V, 98
Walcker, Oscar Duitsland	IV, 24 / 47
Walcker	II, 100
Weelen, F. van de 1815	III, 84
Weert, Jan van 1637-1644	V, 51
Welte	II, 43
Wiewerd, 20 ^e	III, 106
Willem, Meester vóór 1487	I, (3), 3
Wispelaere, Symoen de (?) 1565	III, 78
Witte, cfr. Bätz-Witte	
Witte, Firma 20 ^e	III, 106 — IV, 86
Wulf, Mathys (?) de cfr. Le Leup	III, 57
Ysoree cfr. Isoree	
Ypere, Godefroy van cfr. van Veurne	I, (2), 7
Zachmoortele, Hendrik van 1547-1556	III, 78 — IV, 16 / 25 / 98
Zwits, Levinus 1459 (alias Sweyss)	II, 51

ORGANISTEN - ORGELADVISEURS (*)

Ackaert, Anthony, ca 1570, Watervliet	III, 54
-Agricola, Rudolf, 1443-85, Italië - Nederland	I, (2), 8 — II, 90-92
Ajstrup, Svend - Denemarken	II, 87-88
Aubians, Johan Des - 14 ^e	I, (2), 8
Baugers, Emilius - Denemarken	II, 130
Bauwens, Niclay, 1605, Ath	IV, 98
Bel, Firmin Le,	III, 86
Bergé, 1832, Brugge	III, 80
Bloutacker, Guillelmus, 1577, Brugge	IV, 76-77
Blow, John - Engeland	V, 7
Bogaert, Petrus Van den, 1829-1874, Tongerlo	III, 36-37
Bois, Noe du, 1609-1613, Gent	IV, 99
Bonnebroque, Symon, 14 ^e	I, (2), 8
Bonniers, Jacobus, 1693, Gent	IV, 100
Borremans, Juul, 1881-1944, Tongerlo	III, 37
Boutmy, Jacobus, 1692-1700, Gent	IV, 77 / 100
Boutmy, Jan, 1758, Gent	II, 137 — IV, 77
Boutmy, Jan-Baptist, ca 1700, Gent	IV, 77
Broucke, Louijs van den, 1664-169?, Gent	III, 102 — IV, 77
Broucke, Pieter van den, 16 ^e , Eeklo	II, 110
Brunneau, Jacob, 1571, Gent	III, 3
Buerse, Pieter, vóór 1482	I, (2), 8
Burney, Charles, 1770-1772, Engeland	III, 20
Bussaert, Meester, 1504 Gent	IV, 98
Buus, Jacob, 1540-1564, Italië - Oostenrijk	I, (4), 11 — IV, 2-5
Byerman, Simon, 1590-1604, Parijs	IV, 130
Callewaert, 1832, Kortrijk	III, 80
Cattelam, 1504, Gent	IV, 98
Clement, Charles, 1595, Gent	III, 26
Colijvener, Niclaes, Zele	IV, 92
Costere, Jan de, 1570, Brugge	III, 54
Craeyere, Rougier de, 1592, Gent	IV, 26
Croix, Jacqueme de la, 14 ^e	I, (2), 8
Cruyssen, Vander, 1763, Gent	II, 138
Daems, Servaas, 1838-1903, Tongerlo	III, 37
Daniel, Meester, 1570, Aardenburg	III, 54
Doorne, Jacob Van, 1483,	I, (2), 8
Elewout, Nicolaus, 1579, Brugge	IV, 76
Etzen, Johan, 1711, Groningen	IV, 21
Eynde, Antonius van, +1773, Ieper	IV, 14
Faber, Jan Fredrik, 1727-1757, Antwerpen	V, 31
Fischer, J.P.A., +1778, Utrecht	III, 82
Fosse, Jacobus La, 1721, Antwerpen	V, 30
Fraecker, Jan, 1555, Bailleul	I, (4), 5
Franchois, Meester, 1586, Aalst?	III, 82
Freubel, 18 ^e , Duitsland	IV, 39
Geenens, Pieter, 1661, Sinaai	V, 19
Geeraerdsberghe, George Van, 1475	I, (2), 8
Geeroms, Hubert, 18 ^e , Waasmunster	IV, 64
Gheyn, Math. van den, 1741, Leuven	V, 30-32
Godefroy, J., Steenwijk	IV, 21
Grappe, Claeys, 1512	IV, 109
Groote, Pertus Ignatius De, 1724, Gent	III, 129 - IV, 77

(*) In deze lijst komen enkel de namen voor van Organisten en Orgeladviseurs uit het verleden — hedendaagse werden niet in aanmerking genomen.

Grozon, Johannes, 1650, Rijsel	IV, 136
Havingha, Gerardus, Groningen	V, 19
Havinga, Petrus, 1711, Groningen	IV, 21
Heins, Jan, 16 ^e , Ieper	III, 69
Helen (Helin), Gillis, 1591-1595, Waasmunster	IV, 65
Hellewout, Nikolaas, 1629	V, 99
Hercke, François, 1531-37, Kaprijke	III, 127
Hess, Joachim, 18 ^e , Gouda	III, 82
Hubené, 1870, Brugge	V, 100
Hurlebusch, Konrad, 1695-1765, Amsterdam	III, 20 / 82
Isoree, Louis, 1592, La Bassée	I, (6), 13
Johan dells orguens, 14 ^e	I, (2), 8
Keldermans, J., 1677, Lokristi	IV, 92
Keyaert, Jan, 1647, Waasmunster	V, 44
Koesfeld, Zumbag von, 18 ^e , Duitsland	III, 82
Körnlein, 18 ^e , Duitsland	III, 82
Lambert, Johannes, 1681, Gent	V, 29
Landino, Francesco, 1325-1390, Italie	I, (2), 7-8
Langhedul, Jan, 1575, Antwerpen	I, (5), 6
Langhedul, Mateo, 16 ^e , Madrid - Brussel	I, (4), 3
Langhedul, Michiel, 1601-1610, Hazebrouk	I, (5), 6
Latour, J.B., 1733, Gent	V, 70
Leeuwe, Simon Van, 1595, Gent	III, 26
Leliboom, Louis, 1443	I, (2), 8
Lemmens, Jan Francis, ca 1703, Zele	IV, 92
Lemmens, Jacques	II, 37-38 / 57-58 - III, 36
Linsen, M., 1772, Amsterdam	III, 22
Lint, Egidius van, 1652, Eine	IV, 136
Locatelli, Pietro, + 1764	III, 21
Loisel, D.F. Joannes, 1646	III, 35
Lustig, 18 ^e , Duitsland - Groningen	III, 20 / 82
Maes, Jan, 1540-1550, Kortrijk	IV, 50
Maes, Michiel, 1571, Gent	III, 3
Mallesie, Jacques, 1680, Oost-Eeklo	II, 143
Manilius ab Austria, Peter, 1645, Watervliet	III, 55
Martijn, Dom, 1595, Gent	III, 26
Mechelen, G., Van, 1401	I, (2), 8
Meere, Jan van der, 1600	V, 51
Melans, Gillis, 1695	II, 143
Mertens, Godefridus, 1838, Tongerlo	III, 35
Meulen, Remeus van der, 16 ^e , Mechelen	I, (3), 5
Middaert, Judocus, 1652, Roeselare	V, 91
Montmorency, Michel, 16 ^e , Brussel	I, (4), 3
Mors, Joachim	III, 78
Mors, Jacob	III, 78
Mors, Hieronymus	III, 78
Neumann, 18 ^e , Duitsland	III, 82
Obrecht, Jacob	IV, 4
Palinck, Gillis, 1571, Gent	III, 3
Paridaen, Jacob, 1636-1676, Kortrijk	IV, 50 - V, 92 / 115
Peeters, Stephanus, 18 ^e , Gent	IV, 77
Periengiers, Jacques, 1700, Boukhoute	V, 44
Philbert, Charles, 1844	I, (6), 18-20 - II, 32-34 / 56-58 / 110 / 112-115 / 132-134
Pilcken, Jan van, 1595, Gent	III, 26
Pothalt, Jacob, 1736-1782, Amsterdam	III, 20 / 21
Provoost, Adrien, 1571, Gent	III, 3
Rienker, Epo, 1580, Wanswerd	III, 52
Ring, Keller P.S., Denemarken	II, 130 / 136
Royer, Jan le, 1677, Brussel	IV, 99
Raick, Deodat, 1721-1764, Antwerpen - Leuven - Gent	II, 137 - IV, 77 - V, 30-31
Ruekins, Kristoffel, ca 1555, Dendermonde	V, 51
Rupkin, Claus, ca 1515, Brugge	IV, 98
Ruppe, 18 ^e , Duitsland	III, 82
Ryne, Cornelis van den, ca 1570, Brugge	III, 54 - IV, 76
Sardonius, Pieter, Gent	IV, 99
Schockaert, Lieven, 1556, Lede	II, 27
Schoonderbeek, Johan	V, 90
Schuman, 1844, Haarlem	II, 32
Schurens, Johan, 1732-1736, Gent	IV, 100
Simon, Pater, 1724, Gent	III, 129
Smet, Aart de, 1575, Brussel	I, (2), 4 - II, 124
Sörenzen, M., Horsens	II, 130
Sortes, Jan, 1369-1394, Bonne-Espérance	I, (2), 8 - III, 34
Steehweg, M., 18 ^e , Amsterdam	III, 22
Steenlant, Jacob, 1567, Eine	IV, 136

Stevens, Bernaert, 1570, Kaprijke	III, 54
Sweelinck, Jan Pietersz., 17 ^e	II, 107-108 — V, 86
Titgat, Meester, 1676, Bellem	IV, 64
Turnhout, Geeraard van, 1568, Antwerpen	II, 4
Ulhoorn, Jan, 1742, Amsterdam	III, 21
Vanhoutte, Louis, 1908, Ieper	III, 81 — IV, 13
Velds, J., 1885, Sneek	IV, 21
Vyvere, Jacob van de, 1505, Ronse	I, (3), 12 / (4), 23
Waal, A.P.G. de, 1872, Delftshaven	III, 124
Wachtere, Jacques de, 1605, Gent	IV, 98
Waghers, Jan, 1561, Koekelare	IV, 74-75
Walckiers, Franciscus, 1676, Meerbeek	IV, 50
Walwein, Omer, 1770, Ieper	IV, 14
Wassebaert, 1466, Harelbeke	IV, 63
Wets, Frater Henricus Joannes, 1661, Tongerlo	III, 35
Weylinx, Nicolaes, 1675, St-Pauwel (Waas)	IV, 34-35
Wierst, J.P.J., 1896-1907, Delft	IV, 128
Willaert, Adriaen	IV, 4
Willelmi, organorum magistri, 1067, Harelbeke	IV, 63
Winde(n), Paulus van, 1565, Mechelen	II, 4
Witvogel, Gerard Fred., 18 ^e , Amsterdam	III, 21 / 82
Ysebeele, Pieter, 1446, Leuven	I, (2), 8

ORGELS (*)

Aalborg — Rudolfikerk	II, 87
Aalken — Geref. Oosterkerk	III, 62
Aalst — Abdij ten Roosen	IV, 39
— St-Maarten (Disp. 1758)	I, (4), 18 — II, 136-138 — IV, 77
Aardenburg — Geref. Kerk (Disp. 1809)	III, 83
Aarhus — (Disp.)	II, 129
Alkmaar — Grote Kerk (koororgel 1511)	III, 62 / 85
— Jacobijnerkerk	III, 104
— St-Laurens (Disp. 1723)	V, 18
Alpnach-Dorf — Pfarr-Kirche (Disp.)	IV, 40
Amersfoort	I, (2), 7
Amsterdam — Concertgebouw	II, 58
— Jeruzalemkerk	III, 70
— Mozes (Disp. 1773 - 1783 - 1871)	I, (5), 17-18 / (6), 19-20
— Nieuwe Kerk (groot)	II, 33 / 113-115 — V, 19
(klein) (Disp.)	III, 20 / 22 / 62
— Oude Kerk (groot) (Disp. 1774)	III, 61-63
(klein)	I, (3), 18 — III, 21-22 / 61 — V, 86
— Paleis voor Volksvlucht	III, 62
— Rijksmuseum	II, 58 / 115 — V, 117
— Ronde Luth. Kerk	V, 96
— St-Augustinus	V, 112
— St-Nicolaas (Disp.)	II, 63 / 134
— St-Willibrordus (buiten Veste)	I, (3), 16-18
(Duif) - (Disp.)	IV, 67
— Westerkerk	I, (4), 19-20 / (5), 12
Anderlecht — St-Pieter	III, 22
Aniun	I, (4), 5
Antwerpen — Benediktijnerabdij	III, 105
— Christus Koning Kerk	I, (2), 7
— Koninklijk Kunstverbond (Disp.)	I, (6), 10
— Ned. Herv. Kerk	II, 43
— Onze Lieve Vrouw Kerk (Disp. 1565 - 1572)	IV, 46 / 71
— Predikherenklooster	I, (2), 4 / (4), 15 — II, 5 / 51
— St-Andries	III, 78 / 102
— St-Jacob	III, 102
— St-Joris (Disp. 1565)	II, 111
— St-Paulus	I, (6), 8-10
Armentières	II, 5
Arnhem	I, (6), 7
Arras — St-Vaastabdij (Disp. 1585)	V, 102
Assche	I, (2), 7 — II, 10 — IV, 124
Averbode — Abdij (Disp. 1540 - 1562 - 1854)	I, (6), 13
Axel	II, 27
Baard	II, 5 / 16-17 / 44 / 47
Bassevelde	III, 36 / 44
	II, 125
	III, 106
	II, 81-82

(*) Bij deze lijst van orgels moeten natuurlijk de orgels gevoegd worden waarover een beschrijving of archivalische gegevens verschenen; zie hiervoor inhoudstafel.

Bellem	V, 92
Berchem (Antw.)	II, 5
Bergen op Zoom — St-Geertrui (Disp. 1555)	I, (3), 3 — III, 44
Bergum	III, 106
Berlikum	III, 105
Bern — Burgerspital-Kapelle (Disp.)	IV, 40
Biel — Stadskerk (Disp.)	IV, 41
Biel-Bienne — Pfarr-Kirche (Disp.)	IV, 41
Blankenberge	III, 57 — IV, 75
Boekhoute (Oost-Vl.)	IV, 75
Bolsward... ..	III, 85 / 105
Bonne Espérance... ..	I, (6), 7
Bourbourg	I, (6), 13 — III, 57 — IV, 4 / 75
Boxtel — St-Pieter	I, (3), 3 — IV, 123
Bozum	III, 85
Breda	IV, 123
Brugge — Abdij ten Eeckhoute	III, 57
— Dominikanenklooster	III, 54
— H. Bloedkapel	I, (4), 5 — IV, 4 / 14
— Ten Bogaerde Kapel	IV, 6 / 75
— St-Christoffelkapel	IV, 75
— St-Ivokapel	IV, 75
— St-Janskapel	IV, 75
— Onze Lieve Vrouw Kerk	IV, 4
— St-Anna (Disp. 1557 - 1707)	I, (4), 5 — IV, 4 / 123
— St-Claraklooster (Disp. 1557)	III, 27 — IV, 14 / 123
— St-Donaas... ..	III, 27 / 54 — IV, 123
— St-Gillis	II, 51 — III, 27 — IV, 4 / 75 / 122
— St-Jacob (Disp. 1555)	IV, 4 / 75
— St-Salvator (Disp. 1717)	I, (6), 10 — III, 27
— St-Walburga	IV, 4 / 5 / 110 / 122-123
Brunswijk	I, (3), 20 / (6), 7 — IV, 14 / 123
Brussel — Abdi Coudenberg	IV, 74-75
— Begijnhof	III, 111
— Hofkapel	I, (2), 4 / (5), 5 — II, 124 — IV, 6
— Paleis voor Schone Kunsten	I, (5), 5 — IV, 6
— St-Catharina	I, (5), 5
— St-Goedele	I, (6), 9-10
— St-Niklaas	I, (4), 5
Buckeburg	I, (2), 3-4 / (5), 5 / (6), 7-10
Burgwerd	V, 51
Castelkerk	I, (2), 2
Cleveland — Fairmont Presb. Church (Disp.)	III, 93
— Hawken, School for Boys (Disp.)	III, 104-105
— Museum of Art (Disp.)	II, 100
— Our Lady of Angels (Disp.)	IV, 32
— Our Lady of Peace (Disp.)	IV, 31
Damme	IV, 29
Dantounawoude	IV, 32
Danzig — Marienkirche	IV, 29
Deersum	IV, 75
Deinum	III, 105 / 106
Delft — Nieuwe kerk	I, (6), 14
— Oude kerk (Disp. 1458)	III, 106
— St-Hippolytus	III, 106
— St-Jozef	II, 10
Dendermonde — O. L. Vrouw (Disp. 1860 - 1947)	II, 50-52 — IV, 128
Diest	I, (3), 3 — II, 9 / 50-51 — III, 8
Diion (Disp. 1560)	IV, 128
Dikkebus (Disp.)	IV, 128
Diksmuide	I, (4), 5 / (6), 10 — II, 66-67
Dirksland (Disp.)	II, 47
Dokkum... ..	III, 7
Doornik — Kathedraal	III, 80
— St-Marguerite (Disp. 1537)	I, (4), 5 / (6), 13 — IV, 5
Dosterend	V, 92 / 115
Dowaai	III, 83
Driebergen — Ger. Kerk (Disp.)	III, 106
Driesum	I, (6), 10
Drongen — Abdijkerk	III, 44
	III, 106
	I, (6), 13
	V, 35
	III, 105
	II, 27 — III, 86

Dronrijp...	III, 106
Duinkerke — St-Elooi	I, (4), 5 / (6), 13
Echternach — Basiliek	I, (6), 8 / 10
Eeklo (Disp. 1746)	II, 110 — V, 44
Eemenes (Disp.)	III, 84
Eine	I, (4), 15
Elzegem	I, (4), 15
Eu	I, (6), 13
Evergem	II, 81-82
Ferwerd	III, 105-106
Foure	III, 106
Franeke	III, 85 / 106
Frankfurth a/Oder	II, 100
Fredensborg — Slotkerk	II, 100
Frederigsborg — Slotkerk (Disp. 1612)	III, 93
Freiburg (Zwits.)	II, 16
Geel — St-Amandus	I, (2), 3
— St-Dymphna	I, (2), 4
Geluwe	I, (6), 23
Gent — Augustijnerkerk	II, 27 / 110 — III, 86
— Conservatorium (Disp. 1880 - 1948)	III, 65-66
— Dominikanerkerk	IV, 5
— St-Amandsberg (Disp. 1699)	II, 110-111
— St-Annakerk	I, (4), 15
— St-Baafs (Disp. 1569 - 1592 - 1653 - 1935)	I, (1), 11-14 — III, 2-5 / 25-27 / 86
	V, 4-7
— St-Jacobs	I, (6), 9-10
— St-Martens (Akkergem)	III, 77-78 / 86
— St-Michiels	I, (2), 4 / (6), 10 — IV, 25-28
	V, 91-92
— St-Niklaas (Disp. 1605 - 1680)	I, (2), 2 / (3), 3 / (6), 10
	III, 45 / 56 / 58 / 78 / 86
	IV, 98-100
— St-Pharaïldis	III, 78
— St-Pieter	IV, 55
— St-Salvator (H. Kerst) (Disp. 1705)	III, 101-103 / 86
— St-Stephanus	I, (6), 10
Gentofte — Jägersborgskerk	II, 100
Gisors	III, 7 / 58
Gistel	I, (4), 5 — II, 110
Goordijk	III, 106
Görlitz — St-Pieter	III, 48
Gottstadt (Disp.)	IV, 58
Gouda	I, (5), 12
's Gravenhage — Conservatorium	IV, 141
— Hofkapel	II, 50 — IV, 123
— Waalse kerk	III, 83
Groningen — Martinikerk	I, (2), 8 — II, 10 / 90-92 — III, 105
	IV, 6 — V, 17
	V, 117
Haarlem — Gemeentelijke Concertzaal	II, 50-51 / 132
— St-Bavo (Disp. 1738)	III, 83 / 105 / 135 — IV, 66
— St-Jozef (Disp.)	II, 132-134
Halle — St-Moritzkerk	III, 93
Hallum — Abdij Marieengarde	III, 85
— Herv. Kerk	III, 105-106
Hamme	II, 110
Harelbeke	IV, 4 / 55 — V, 92
Haringe (Disp. 1778)	II, 20-22 / 45-48
Harlingen	III, 85 / 105
Hazebroek — St-Elooi (Disp. 1560)	I, (6), 13 — III, 45 — IV, 75
Heeg	III, 106
Heksenberg — Heerleheide	III, 49
Den Helder	II, 113
Helmond — St-Lambertus	I, (6), 7
Helsingor	II, 100
Hengelo — St-Lambertus	IV, 87
Herckenrode — Abdij (Disp. 1522)	I, (2), 3 — II, 123 — IV, 131
's Hertogenbosch — St-Jan	I, (2), 7 / (3), 4 / (5), 5 — II, 9
Heverlee — Abdij Park	I, (2), 3 — III, 34
— St-Lambertus (Disp.)	III, 24
Hillerod — Frederigsborg	III, 92-93
Hondschote	I, (5), 6
Hoogstraten	I, (6), 10 — II, 5
Hulst — St-Willibrord	IV, 5
Ieper — Augustijnklooster (Disp. 1682)	IV, 107

— St-Jacob...	III, 80
— St-Maarten (Disp. 1826 - 1931)	I, (4), 5 — II, 117
	III, 68-69 / 80 — V, 110
— St-Pieter (Disp. 1866)	IV, 13-15 — V, 110
Ijzens	III, 106
Ingelmunster...	V, 115
Irnsum	III, 106
Jägersborg (Disp.)	II, 128-129
Jorwerd	III, 104 / 106
Joure...	III, 106
Jutrijp	III, 106
Kachtem...	V, 102
Kalken	IV, 57
Kaprijke (Disp. 1713 - 1723)	III, 128-129 — IV, 4 / 6-7
Kloetinge (Disp.)	III, 84
Koge	II, 100
Kopenhagen — Fredriksborg...	II, 99-100
— H. Hart	II, 100
— Kristiansborg (Disp.)	II, 100
— Onze Lieve Vrouwekerk	II, 100 / 129
— Radio-orgel (Disp.)	II, 100 — IV, 81
— Slotkerk	II, 6
— St-Niklaas	II, 128
Kortrijk — Groeninge-abdij	V, 102
— Onze Lieve Vrouw (Disp. 1529)	I, (3), 4 / (4), 5 — IV, 5
	V, 91-92 / 102
— Recollettenkerk	IV, 50
— St-Maarten	IV, 4 / 6 / 75 — V, 91-92 / 102
Koudum...	III, 106
Kronborg — Slotkerk	II, 100
Kruishoutem	II, 110
Kubaard...	III, 106
Laarne	IV, 26
La Bassée	I, (6), 13
Lede...	II, 26-28 / 47
Ledeberg (Disp.)	V, 56
Leeuwarden — Grote Kerk	III, 85 / 105
— St-Anna	III, 105
— St-Bonifatius	III, 106
— St-Dominicus	III, 106
— St-Vitus	III, 85
— Waalse Kerk	III, 105
— Wit-Nonnenklooster	III, 85
Leiden — St-Pieter	II, 50
Lengau (Disp.)	IV, 58
Leuven — Abdij Het Park	II, 124
— der Clercken capelle	IV, 50
— St-Jacob	II, 5
— St-Michiël	I, (6), 10 — IV, 131
— St-Pieter	II, 10
— St-Quinten (Disp. 1522)	II, 125
Lichtervelde	IV, 14
Lisala (Disp. 1930)	V, 57
Lo (W.-VL.) (Disp. 1937)	III, 46
Lokristi (Disp. 1663)	IV, 91
Luneborg	III, 111
Luik — St-Jean-Baptiste...	I, (2), 3
— St-Lambertus	IV, 131
— St-Maarten	I, (2), 3
— St-Pieter	IV, 131
— St-Rochuskapel	I, (6), 7
Luxemburg — Kathedraal	I, (6), 9
Lynghy	II, 129
Madrid — El Escorial (Disp. 1579 - 84)	I, (5), 5
	II, 6
— Koninklijk Paleis	II, 6
— Nuestra Senora de Illiscas	II, 6
Makkum...	III, 106
Malmö	V, 96
Mantgum	III, 105
Mechelen — O. L. Vrouw over Dijle (Disp. 1565)	I, (2), 7
	II, 5 — III, 78
— St-Rombout...	I, 10 — II, 5 — IV, 92
— St-Jan	I, (2), 3 / (3), 3 — II, 5
Meerbeek...	IV, 50
Meerhout (Disp. 1519)	I, (2), 3

Menaldum	III, 105 / 106
Merkem	V, 92
Middelburg — Oostkerk (Disp.)	III, 84
— Waalse kerk (Disp. 1815)	III, 84
Minnutsga	II, 119 — III, 105
Molembeek, St-Jans	I, (2), 2
Naarden — Grote kerk (Disp. 1862)	IV, 86 / 88 / 106 — V, 90
Nazaret	II, 81-82
Nedereenname	I, (4), 15
Nieuwkapelle	III, 139
Nieuwkerken (Waas)	II, 136
Nieuwpoort — O. L. Vrouw	I, (4), 5 / (6), 13 — IV, 45
Nijmegen — H. Landstichting (Disp. 1948)	III, 75
— St-Stephanus (Disp. 1776)	III, 83
— Waalse kerk (Disp. 1777)	III, 84
Ninove — O. L. Vrouw	I, (4), 5 / (6), 10
— St-Cornelisabdij	IV, 50
Noordbroek	V, 77
Oberlin — Conservatorium (Disp.)	I, (5), 11
Odense — St-Knud	II, 100
Oldeborn... ..	III, 106
Olivet — Chapel of College (Disp. 1941)	IV, 32
Ooigem (Disp. 1947)	III, 24
Oost-Eeklo	III, 102
Oosterbierum	III, 106
Oosterlittens	III, 106
Oostkerke (Brugge)	IV, 75
Oostvleteren	V, 110
Oppenhuizen... ..	III, 106
Oudenaarde — O. L. Vrouwcollege	I, (4), 15
— O. L. Vrouw Gasthuis	I, (4), 15 — IV, 4
— O. L. Vrouw van Pamele (Disp.)	I, (4), 15-16
— St-Walburgis... ..	I, (2), 4 — III, 78 — IV, 2-4
Oudenburg	IV, 4
Oudkerk... ..	III, 106
Overmeire	II, 111
Parijs — Augustijnenklooster (Disp. 1587)	I, (4), 5 / (5), 4 — III, 58
— St-Denis	III, 57
— St-Eustache	I, (5), 5 — IV, 130
— St-Germain l'Auxerrois (Disp. 1551)	III, 45 / 57-58
— St-Gervais (Disp. 1601)	IV, 130
— St-Jacques de le Boucherie (Disp. 1588)	I, (5), 2-3
— St-Leu - St-Gillis (Disp. 1603)	I, (5), 4-5 — IV, 130
— Trianon - Salonorgel	III, 137
Poperinge — St-Bertinus (Disp. 1674 - 1686 - 1903 - 1948)	III, 122 / 138-140
— St-Jan	V, 110
Quenast	I, (2), 3 / 4
Reims — Kathedraal (Disp. 1570)	III, 7
Rijsel — St-Maurice	I, (4), 5
— St-Pierre	I, (5), 6 — II, (3), 52
Rinsumagust	III, 106
Roermond — St-Laurentius Ziekenhuis (Disp.)	IV, 84
Roksum	III, 105
Rolduc — Seminarie	III, 70
Romont (Disp.)	IV, 41
Ronse — St-Hermes	I, (3), 12-13 / (4), 23 — II, 103-104
Roordahuizum	III, 85 / 106
Rosendaal — St-Jan	IV, 86
Roskilde — Domkerk	II, 99-100 / 129
Rostock	III, 85
Rotterdam — Nieuwe Zuiderkerk	IV, 24
Rouaan — St-Ouen	II, 115
— St-Vivien... ..	II, 10 — III, 56
Rumbeke	V, 91-92
Ruswil — Pfarr-Kirche	IV, 40
Scherpenheuvel	I, (6), 10
Sexbierum	III, 105
Sheffield — Concertzaal	II, 115
Sankt Florian — Stiftkerk (Linz)	IV, 24 — V, 118
Sinaai	V, 93
Sint-Gillis (Waas)	IV, 92
Saint-Hubert — Basiliek	I, (6), 10
Sint-Niklaas — O. L. Vrouwkerk	I, (4), 15
Sint-Omaars — O. L. Vrouwkerk	I, (4), 2 / 4 / (5), 5 — IV, 4 / 75
— St-Bertinus	IV, 75
— St-Jan de Doper (Disp. 1701)	IV, 14

Sint-Valerie — Klooster	V, 96
Sint-Winoksbergen — Abdij	II, 20 — III, 57
— Jacobijnenklooster...	IV, 7
— St-Maarten	I, (4), 2 / 4
Sluis (Disp. 1825)	I, (4), 5 / (6), 13
Sneek — Martiniorgel (Disp. 1710 - 1832 - 1925)	III, 84
Solothurn — St-Ursus (Disp.)	III, 85 / 105 — IV, 21-22
Stalhille	IV, 41
Stiens	IV, 14 / 74-75
Tessenderlo	III, 85 / 106
Thalwil (Disp.)	I, (2), 3 / (3), 5
Tielt — St-Pieter	IV, 58
Tienen — St-Germanus	V, 102
Toledo — Kathedraal	I, (3), 3
Tongeren — O. L. Vrouw (Disp. 1752 - 1880 - 1938)	II, 6
Tongerlo — Abdij	I, (5), 5 — IV, 134-135
Troyes — St-Etienne	I, (2), 3 — II, 124 — III, 35
Turnhout — St-Pieter	II, 47 / 48
Ukkel — St-Pieter (Disp. 1947)	I, (6), 10
Utrecht — Mariakerk...	III, 24
— St-Jacob (Disp. vóór 1609)	II, 9
— St-Maarten	III, 44
— St-Niklaas, oud orgel	II, 50-51
Varde	V, 96
Varø — Kerk (Disp.)	II, 130
Valenciennes — St-Jans Abdij (Disp. 1515)	IV, 81
Vere	III, 8 — IV, 74-75
Verviers	III, 5
Veurne — St-Denijskerk (Disp. 1521)	I, (6), 10
— St-Niklaas	IV, 3-4
— St-Walburga	IV, 4
Vijve-Kapelle	IV, 3-5
Vorwerd	V, 97
Waarschoot (Disp. 1704)	III, 85
Waddingsveen (Disp.)	III, 118 — IV, 57
Wanswerd	III, 83
Warga	III, 52 / 106
Wartena	III, 106
Washington — Kathedraal (Disp.)	III, 106
Watervliet (Disp. 1643)	I, (5), 10-11
Wenduine	III, 53-56 — IV, 123
Wervik	IV, 5
Wester Nijkerk	V, 108
Westkapelle (Brugge)	III, 106
Wijk bij Duurstede	V, 92
Winsum...	III, 62
Wirdum...	III, 106
Warms	III, 85 / 106
Wolvega...	III, 106
Wommels	III, 105 / 106
Worcester — Kunstmuseum (Disp.)	III, 105
Woudsend	I, (5), 12
Woumen	III, 106
Wulveringen	I, (6), 13
Ylst	V, 110
Zele — St-Lutgerus (Disp. 1946)	IV, 22
Zuidbroek	I, (2), 16 — IV, 93
Zuierenkerke	V, 77
Zutphen (Disp. 1815)	V, 98
Zwolle — Michaelsorgel	III, 84
	III, 105 — V, 18

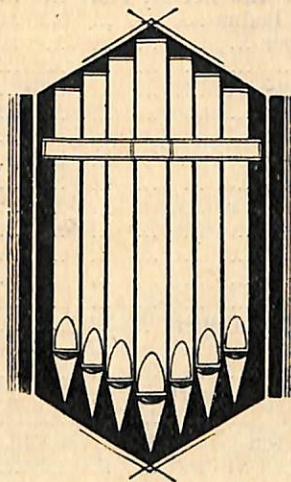
NIEUWGEBOUWDE OF HERSTELDE ORGELS

Firma ADEMA - SCHREURS (Hubert), Amsterdam	V, 23
Amsterdam — Kapel Marine-établissement	V, 72
— Redemptoristenklooster Keizersgracht	II, 71
Haarlem	V, 46
Harlingen	III, 124
Nijmegen — Canisiuserkerk	
Jules ANNEESSENS - TANGHE, Menen	
Edelare	II, 120
Gent — St-Jozef	II, 120
— St-Coleta	II, 71
Ieper — St-Maarten	II, 116-117
Middelburg	II, 71

Paul ANNEESSENS, Menen	
Gent — Strop	IV. 120 / 143
Firma J. W. CLAVAUX, Rotterdam	
Naaldwijk	
Firma DELMOTTE, Doornik	
Doornik — Diocesane orgelschool	IV. 23
— Jezuitenkerk	III. 123
Fouleng	IV. 23
Gerard D'HONDT, Herselt	
Antwerpen — Apostolinen	IV. 119
— Begijnenstraat	II. 119
— O. L. Vrouw	I. (2). 13
— St-Jacob	I. (2). 13
— St-Walburgis	II. 119
Brasschaat — St-Antonius	V. 72
Brussel — St-Rochus	I. (2). 13
Deurne - Noord	III. 75
Exel	I. (2). 13
Heist-op-den-berg — St-Alfons	II. 119
Itegem... ..	II. 119
Maldegem	I. (2). 13
Mechelen — St-Jan Berchmans	IV. 23
Meerhout	V. 96 / 117
Molenstede	I. (2). 13
St-Gerv — St-Gangericus	II. 119
Villers-la-Ville — St-Marie	II. 119
Westermeeerbeek	II. 119
Wiekworst	II. 119
Wilrijk — Ursulinen	IV. 71
Zuun	V. 72
Firma FLENTROP, Zaandam	
Aardenburg	V. 72
Alkmaar — St-Laurens	IV. 142 — V. 18
Driebergen — ger. kerk	V. 35
Loenen a/d Vecht	V. 72 / 117
Firma Alfons JORIS, Hasselt	
Berchem (Antw.)	II. 143
Firma Jos. LONCKE, Eesen	
Brussel — St-Suzanna	II. 143
Burst — St-Martinus	II. 71
Dendermonde — College	I. (2). 13
— O. L. Vrouwekerk	I. (2). 13 — II. 66-67
Diepenbeek (Limb.)	I. (2). 13
Gent — Dominikanklooster	V. 116
Harelbeke	IV. 71
Herne — St-Pieter	III. 24 — IV. 46
Hooglede	I. (2). 13
Ledeberg	IV. 142 — V. 54-56
Middelburg... ..	II. 71
Nevele	IV. 142
Ooigem	III. 24
Oostende — O. L. Vr. College	III. 24
Oostveld	I. (2). 13
Othée (Luik)	I. (2). 13
Poelkapelle	I. (2). 13
Poperinge — St-Bertinus	III. 24 / 122 / 138-140
Schaarbeek — St-Suzanna	I. (2). 13
St-Niklaas — Kristus Koning	III. 24 / 122
Ukkel — H. Hart	III. 24 / 122
— St-Pieter	II. 118
Zelee	I. (1). 8 / (2). 16-17
Zonnebeke	I. (2). 13
Firma PEELS, Lier - Alkmaar	
Aalsmeer — O. L. Vr. Carmelusberg	IV. 95
Amsterdam — O. L. Vr. van Bijstand	IV. 72
Beke (Waarschoot)	IV. 23
Brasschaat — H. Familie	IV. 142
Delft — H. Hippolytus	IV. 118 / 128 / 142
Dieren — R. K. Kerk	IV. 142
Esch-sur-Alzette — H. Henricus	III. 75
Gent — St-Amandsgesticht	IV. 24
— H. Theresia van Lisieux	II. 72
Den Haag — H. Theresia	IV. 46
Den Hout — St-Cornelius	V. 117
Haarle — St-Sebastianus	V. 46
Heer Hugowaard — H. Dionisius	V. 117

Heilo — H. Willibrordstichting	V, 46
Helmond — O. L. Vrouw	IV, 119
Hoensbroek - Station — Rectoraatskerk	IV, 71 / 95
Oldenzaal	III, 147
Ottersum	III, 123
Rotterdam — H. Familie	V, 72
Silvolde	III, 148
Sint-Andries — H. Bavo	V, 117
Teteringen — Missiehuis	III, 147
Teylers — Museum	IV, 24
Transvaal	IV, 23
Utrecht — H. Aloysius	V, 46
Vreeswijk	IV, 142
Zaandam — St-Jans-ziekenhuis	IV, 120
Firma REIL, Heerde	
Berlikum — N. H. Kerk	V, 47
Drachten — Noorderkerk	V, 47
Leeuwarden	IV, 72
Firma STEVENS, Duffel	
Aalst	II, 72
Brussel — Kapel St-Janskliniek	III, 99
Gent — Conservatorium	II, 95
Heide — Kapellenbos	III, 147
Heverlee — H. Hartinstituut	V, 95
Mechelen — St-Rombout	II, 95
St-Lambrechts-Woluwe — Kon. Inst.	V, 46
Firma H. VAN DE LOO, Leuven	
Heverlee — St-Lambertus	III, 24
Firma G. VAN LEEUWEN, Leiderdorp	
Katwijk aan zee	IV, 47
Firma Jos. VERMEULEN, Alkmaar - Weert	
Alkmaar — Klooster O. L. Vrouw	II, 120
Berg-en-dal — O. L. Vrouw van het H. Hart	IV, 118
Blerick — H. Antonius van Padua	IV, 118
Brenkelen — St-Jan de Doper	V, 46
's Gravenhage	III, 50
Halfweg — O. L. Vrouw Geboorte	II, 95 / 119
Hengelo — St-Lambertus	IV, 87 / 96
Huize Bijdorp — Voorschoten	
— Dominikanessen	III, 123
Limbricht — St-Salvius	IV, 24
Molenberg — Heerlen O. L. Vr.	IV, 23 / 71
Nijmegen — H. Landstichting	III, 75
Oirschot	II, 120
Ootmarsum	IV, 119
Oudenbosch — St-Franciscus	III, 123
Standdaarbuiten — St-Jan de Doper	IV, 142
Ulicoten	V, 116
Veldhoven — St-Cecilia	IV, 96
Voorburg — O. L. Vrouw Hemelvaart	V, 72 / 117
Wieringerwerf...	IV, 119
Firma <u>VERSCHEUREN</u> , Heythuizen - Tongeren	
Appeldoorn — H. Theresia	III, 99
Arnhem — St-Jozef	IV, 142
Borkel en Schaft	III, 148
Breda — O. L. Vrouw van Fatima	IV, 118
Burcht (O. Vl.)	IV, 71
Castenray — H. Matthias	IV, 71
Destelbergen (O. Vl.)	V, 46
Domburg	V, 46
Eersel — H. Willibrord	IV, 142
Eindhoven — St-Catharina	V, 46
Elsborn — Paterskerk	IV, 142
Fynaert (N. Br.)	III, 147
Geldrop — St-Annaziekenhuis	V, 46
— H. Magdalenakerk	IV, 142
Herkenbos	V, 37
's Hertogenbosch — Bisschoppelijke Kweekschool	V, 117
— St-Jan, koororgel	III, 123
Hoensbroek	V, 46
Ieper — Discalsen	II, 5 / 119
Kruishoutem	III, 123
Luuwen-Beneden — St-Alphonsus	V, 117
Lilbosch-Echt — Trappisten	IV, 118
Lindenheuvel (Sittard)	V, 95 / 117
Maasbracht — St-Gertrudis	IV, 118

Maasbracht-Beek — H. Hart	V. 46
Maastricht — Klooster Kind Jezus	IV. 118
— St-Matthiaskerk	V. 95
Nistelrode	IV. 95
Oosterbeek — St-Bernulph	III. 123
Oss — Maria Onbevlekt	V. 117
Rekem... ..	III. 51
Renkum — Maria-Hemelvaart	V. 46
Rochefort	III. 123
— St-Laurentiusziekenhuis	III. 123
Roermond	II. 143
Sappemeer — H. Willibrord	V. 46
Someren-Eind — H. Lambertus	IV. 23
Stevensweert — H. Stephanus	V. 95 / 117
Strijp-Eindhoven — H. Trudo	IV. 96
Tongeren	III. 24 — IV. 131-135
Uden — Kruisheren	V. 95
Velden — St-Andreas	III. 123
Venlo — H. Familie	IV. 119
Vught — O. L. Vrouw Middelaes	IV. 118
Zundert — Cistercienserabdij	V. 72

VOOR ARTISTIEK EN DEGELIJK WERK
Fa. L. VERSCHUEREN C. V.
ORGELBOUWERS

Ateliers te

TONGEREN L.
opger. 1937

HEYTHUYSEN Ned. L.
opger. 1891

F I R M A

DELMOTTE

DOORNIK

— ORGELS —

van vader op zoon sedert 1812

BOUWERS VAN HET MONUMENTAAL ORGEL VAN HET N. I. R. TE BRUSSEL

PIANO'S en HARMONIUMS

Nieuw en in occasie aan zeer voordelige prijzen

★

Voor orgel en algemeen musicale werken uit alle
perioden en landen: wendt U tot het oudgekende

HUIS A. MAGERMAN

GODSHUISHAMMEKE 55

G E N T

firma

Jacq. stinkens

Orgelpijpenmakers

LABIAALPIJPEN

ZEIST

TONGWERKEN

ORGELBOUW

Nieuwbouw

volgens elk systeem

★

Restauratie

en

Reparatie

van alle aard en omvang

★

Harmoniums

★

Paul Anneessens

MEENEN

Vertegenwoordigt, zelfstandig, de vierde generatie in de Orgelbouwbeweging !